

Vabariigi Valitsuse määruse
„Lindi looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseseaduse (edaspidi *LKS*) § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Eelnõukohase määrusega moodustatakse olemasoleva kaitseala, püsielupaiga ja hoiuala põhjal ning rangelt kaitstavate metsade tüpoloogilise esindatuse (edaspidi *metsavajakud*) vähendamiseks Lindi looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*). Ala laiendatakse ja kehtestatakse uus kaitsekord.

Kaitseala asub Pärnu maakonnas Pärnu linnas Kõima, Marksa, Lindi, Kõpu, Kavaru ja Päraküla külas.

Lindi looduskaitseala territooriumile jääv Lindi soo on olnud kaitse all alates 1981. aastast, kui ENSV MN 25. mai 1981. a määrusega nr 340 „Sookaitsealade moodustamise kohta” võeti kaitse alla Lindi sookaitseala. Kaitseala territoorium võeti praegustes piirides kaitse alla Vabariigi Valitsuse 16. novembri 1999. a määrusega nr 356 „Lindi looduskaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine”. Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” võeti kaitse alla Lindi hoiuala. Vabariigi Valitsuse 5. mai 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” kohaselt kuulub ala Lindi loodusalaana Natura 2000 võrgustikku. Lindi loodusala koosseisu jääb ka keskkonnaministri 3. juuli 2006. a määrusega nr 43 „Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Pottsepa must-toonekure püsielupaik. Lindi merikotka püsielupaik on kaitse alla võetud LKS § 50 alusel.

LKS § 91 lõike 1 kohaselt kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni LKS alusel kehtestatakse uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid kinnitatakse kaitse all olevale alale kaitsekord, mis on kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

Eelnõukohase määrusega liidetakse LKS § 13 lõike 1 alusel olemasolevad Lindi looduskaitseala, Lindi hoiuala ja Lindi merikotka püsielupaik üheks looduskaitsealaks. Moodustatav Lindi looduskaitseala kattub valdavas osas Natura võrgustikku kuuluva Lindi loodusalaga. Kaitstavat ala laiendatakse ning kaitsekorda ja kaitstava loodusobjekti tüüpi muudetakse, et tagada paremini Lindi soo ja seda ümbritsevate metsakoosluste ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Kirsi Loide (tel 447 7375, e-post kirsi.loide@keskkonnaamet.ee). Eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist Nele Saluveer (tel 447 7386, e-post nele.saluveer@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õiguseksperdiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna peajurist Lüüli Junti (tel 680 7435, e-post lyyli.junti@keskkonnaamet.ee) ja advokaadibüroo EnvirLaw vandeadvokaat Mirjam Vili (tel 527 3703, e-post: mirjam@envirlaw.ee). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee). Eksperdi hinnangu on andnud Andrus Kuus, keeleliselt

toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee). Metsavajakute osas on lähtutud Asko Lõhmuse 2016. aasta analüüsist „Eesti rangelt kaitstavate metsade tüpoloogiline analüüs”.

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse-eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta:

- 1) Lindi soostikku ja väärtuslikke metsakooslusi, ohustatud ja kaitsealuseid liike;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (edaspidi *loodusdirektiiv*) nimetab I lisas. Need on metsastunud luited (2180), huumusetoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (7110*)¹, siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);
- 3) kaitsealust liiki ja selle elupaika, mida loodusdirektiiv nimetab II lisas. See liik on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*);
- 4) kaitsealuseid liike ja nende elupaiku. Need liigid on harilik jugapuu (*Taxus baccata*), väike käopõll (*Listera cordata*), harilik kopsusamblik (*Lobaria pulmonaria*), suur-rabakiil (*Leucorrhinia pectoralis*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), sarvikipütt (*Podiceps auritus*), händkakk (*Strix uralensis*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), õõnetuvi (*Columba oenas*), kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*) ja merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) (tabelid 1 ja 2).

LKS § 7 kohaselt on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus, sh võetakse kaitseala kaitse alla juhul, kui see on vajalik loodusdirektiivi või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (edaspidi *linnudirektiiv*) rakendamiseks. Lindi looduskaitseala kaitse all olemise ja looduskaitsealana kaitse alla võtmise eelduseks on ohustatus, haruldus ja loodusdirektiivi rakendamine.

Lindi looduskaitseala kaitse all olemise eeldus on **haruldased ja ohustatud rannikuluidete, mageveekogude-, soode- ja metsakooslused**. Lindi looduskaitsealale jäävad kooslused – rannikuluidete elupaigatüüp metsastunud luited (2180), mageveekogude elupaigatüüp huumusetoitelised järved ja järvikud (3160), soode elupaigatüübid rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150) ning liigirikkad madalsood (7230) ning metsa elupaigatüübid vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) – on haruldaste ja ohustatutena lisatud loodusdirektiivi I lissasse ning osaliselt märgitud esmatähtsate elupaikadena, mille kaitse tagamisel on Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel eriline vastutus.

Need elupaigatüübid on intensiivse looduskasutuse tõttu muutunud Euroopa boreaalses piirkonnas haruldaseks ja seetõttu on ohustatud ka paljud nende kooslustega seotud liigid, kes kasutavad eespool nimetatud elupaigatüüpi elupaigana või toitumisalana. Loodusdirektiivi ülesanne on kaitsta ohustatud liike ja nende elupaiku ning aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ja taastamisele. Loodusdirektiivi artikli 6 punkti 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada vajalikud kaitsemeetmed direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja

¹ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt loodusdirektiivi I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

nende elupaikade kaitseks, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele. Lisaks on looduse mitmekesisuse kaitse seisukohalt oluline rangelt kaitstavate metsade võrgustiku ja selle puhveralade olemasolu².

Hästi välja kujunenud puurinde struktuuriga **metsastunud luited (2180)** on nõmme- või palumännikutega kaetud luited nii mererannikul kui ka Peipsi järve põhjarannikul. Puurinne ja alustaimestu on hästi välja kujunenud, põõsarinne puudub või koosneb üksikutest kadakatest. Metsastunud luited on tüüpilised kogu Euroopa rannikualadel. Eestis leidub litemetsi rohkem Edela-Eesti rannikul Iklast Pärnuni, Põhja- ja Loode-Eestis, kuid ka mujal vanadel rannikuluidetel³. Lindi looduskaitsealal asuvad metsastunud luited kaitseala lõunaosas piki Audru–Tõstamaa–Nurmsi teeserva. Peamised ohutegurid on raied ning liigne ja kontrollimatu külastustegevus.

Turba ja humiinhapete tõttu pruuniveelised **huumusetoitelised järved ja järvikud (3160)** on tüüpilised rabaaladele ning rikkad haruldastest põhjapoolse levikuga plankteritest. Sellesse elupaigatüüpi kuuluvad Eestis huumusetoitelised rabaveekogud – järved ja rabalaukad, mille vesi on happeline aga ka eriti happelise veega mineraalmaajärved, millel on tugev sissevool metsa- või sooladelt ning pehme pruuni veega segatoitelised veekogud³. Lindi looduskaitsealal asub Lindi järv, mis rabalt valguvate vete vähenemise tõttu suvel ära kuivab. Peamine ohutegur on veerežiimi muutmine ja kaitse toimub raba elupaiga kaitse kaudu.

Looduslikus seisundis rabad (7110*) on sood, kus taimede juured ei ulatu läbi tiseda turbakihi (keskmine tisedus Eesti rabades 3,2 m) toitainerikka veeni ning toitaineid toovad peamiselt sademed. Valitsevad turbasamblad ja puhmastaimed, puisrabades kasvab ka mände ja üksikuid kaski. Looduslikke rabasid on Euroopas, välja arvatud Soomes ja Rootsis, säilinud vähe³. Lindi looduskaitsealal on rabad kõige enam levinud elupaigatüüp ja neid leidub lõunapoolsel lahustükil.

Rabad kui ökosüsteemid hõlmavad sageli ka **nokkheinakoosluste (7150)** elupaigatüüpi, mida Kesk-Euroopas, kus on rikkumata rabasid vähe, väärtustatakse eraldi elupaigana (seevastu Soomes ja Rootsis ei eristata seda tüüpi üldse). Eestis asuvad nokkheinakooslused rabaalvestes ja moodustavad osa rabale iseloomulikust taimkattekompleksist. Seda elupaigatüüpi käsitletakse rabakoosluse loomuliku koostisosana ja eraldi ei kaardistata³. Elupaigatüübi kaitse toimub rabade elupaiga kaitse kaudu.

Mitmekesiseid taimekooslusi hõlmavaid **siirde- ja õõtsiksoid (7140)** leidub üle kogu Eesti kõigis suuremates sookompleksides väikeste kildudena, tavaliselt madalsoode ja rabaalade vahel. Siirdesoo on vaheaste madalsoo arenemisel rabaks, kus taimedele on omane nii põhjakui ka sademeveest toitumine. Mättavahedes kasvavad madalsoole omased tarnad ja teised rohhtaimed, mätastel aga lisaks turbasammaldele puhmastaimed nagu rabaski. Õõtsiksood on kujunenud veekogude kinnikasvamisel. Taimede juurte ja vartega läbipõimunud ning osaliselt turvastunud õõtskamara alla jääb püdel muda- või veekiht, valdavad madalsootaimed³. Lindi looduskaitsealal asuvad siirdesood kaitseala lõunapoolsel lahustükil rabade, siirdesoo- ja rabametsade ning metsastunud luidete elupaigatüübi vahel.

Karbonaatse veega **liigirikkad madalsood (7230)** on peamiselt põhjaveest toituvad sood, mille rohurindes kasvab rohkesti tarnu ja teisi lõikheinalisi. Paljud liigirikkad madalsood on elupaigaks käpalistele. Levinud peaaegu kõigis Euroopa Liidu maades, välja arvatud Luksemburgis ja Portugalis. Meil rohkem levinud Lääne-, Loode- ja Põhja-Eestis³. Lindi looduskaitsealal leidub madalsoid paiguti kaitseala mõlemal suuremal lahustükil. 2013. aastal ilmunud raamatu „Eesti soode seisund ja kaitse”⁴ alusel oli Natura 2000 sooelupaiku

² Keskkonnaministeerium. (2010). *Eesti metsanduse arengukava aastani 2020*. Tallinn: Keskkonnaministeerium. Allikas: https://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/mak2020vastuvoetud.pdf

³ Paal, J., (2007). *Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat*. Auratrükk, Tallinn.

⁴ Paal, J., Leibak, E., (2013). *Eesti soode seisund ja kaitse*. Eestimaa Looduse Fond, AS Regio, Tartu.

hõlmavate loodusalade olukord Eestis aastatel 2001–2006 rabadel soodus, siirde- ja õõtsiksoodel ebarahuldav ja liigirikastel madalsoodel ebarahuldav. Kuigi varem kuivendamata soode ulatuslikku kuivendamist praegu ei toimu, mõjutavad ka olemasolevad piirdekraavid ja servakoosluste kuivendamine soolupaikade (mh kaitstavate soode) seisundit negatiivselt. Sood kaitse seisneb nende loodusliku veerežiimi tagamises ja rikutud soode looduslikkuse taastamises⁵.

Vanad loodusmetsad (9010*) on inim mõjutata või vähese inimmõjuga metsad. Pidades silmas seda, et täiesti inimtegevusest mõjutamata metsi meil vaevalt enam leidub, arvatakse siia elupaigatüüpi niisugused metsad, mis on küll kujunenud suuremal või vähemal määral inimtegevuse tulemusena, kuid vastavad põlismetsa või loodusmetsa kriteeriumitele³. Intensiivse metsamajandamise tõttu on vanadele loodusmetsadele iseloomuliku puistuga metsad kadumisoos. Lindi looduskaitsealal asuvad vanad loodusmetsad lõunapoolse lahustüki keskosas, Audru–Tõstamaa–Nurmsi tee äärsel lahustükil ja põhjapoolse lahustüki lõunaosas.

Vanad laialehised metsad (9020*) kui üleminek läänetaiga ja nemoraalsete metsade vahel on Eestis haruldane elupaigatüüp, kuna seda leidub võrdlemisi väikeste laikudena piiratud aladel. Iseloomulik on metsakoosluse pikaajaline kasvamine samas paigas, surnud puude rohkus ning samblike, seente, putukate ja mullafauna suur liigirikkus³. Lindi looduskaitsealal asuvad vanad laialehised metsad põhjapoolse lahustüki lõunaosas. Neid metsakooslusi ohustab enim raie.

Soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüüp hõlmab Eestis soostuvaid metsi, madalloometsi ja lodumetsi, mis kasvavad tasasel maal, laugetes nõgudes või nõlvade jalamil, kus põhjavesi on maapinna lähedal. Põhjavee tase on muutuv: kevaditi on see kõrge ja ulatub tihti maapinnale, suvel langeb sügavamale. Soostuvates metsades on turbahorisondi tusedus alla 30 sentimeetri³. Lindi looduskaitsealal asuvad soostuvad ja soo-lehtmetsad põhjapoolsel lahustükil ning vähesel määral lõunapoolse lahustüki keskosas rabalaamade vahelisel alal.

Siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) elupaigatüüp erineb siirdesoodest ja õõtsiksoodest tüübist ning rabadest märgatavalt tihedama ja kõrgema puurindega. Kuna siirdesoomets on vaheaste madalloometsa arengul rabametsaks, siis moodustavad seal puurinde sookask ja mänd, rabametsades valitseb mänd. Alustaimestik on siirdesoometsas mosaiikne. Rabametsi leidub väiksematel aladel kõikjal Eestis. Siirdesoometsad kasvavad eeskätt rabalaamade äärtel ja tasastel madalatel aladel. Rohkem kui mujal leidub neid Kirde-, Kesk- ja Lääne-Eestis³. Lindi looduskaitsealal ümbritsevad siirdesoo- ja rabametsad Lindi raba. Niisketel aladel levivaid kooslusi ohustab enim kuivendamine, aga ka metsaraie.

Lindi looduskaitseala kaitse all olemise eeldus on **ohustatus ja haruldus** – kaitsealale jäävad järgmiste ohustatud ja haruldaste kaitsealuste taimeliikide kasvukohad.

Kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) kuulub loodusdirektiivi järgi II ja IV lisasse ja on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning kuulub LKS alusel ohustatud liigina II kaitsekategooria liikide hulka. Kauni kuldkinga elupaikadeks sobivad salu-, loo- ja laanemetsad või neist pikaajalise inimtegevuse tulemusena kujundatud puisniidud, harvem soo- ja kõdusoometsad. Keerulise paljunemisbioloogia ja aastatepikkuse algarengu tõttu on liik jäänud paljunemiseks jõudmisel püsima eelkõige inimtegevusest vähem häiritud vanemates metsades. Kuldking ei talu täisvarju ega täisvalgust ning niiskustingimuste muutusi. Peamised ohutegurid on kasvukohtade muutused ja hävimine metsade lageraiete ning kuivendus- ja

⁵ Keskkonnaministeerium. (2012). *Looduskaitse arengukava aastani 2020*. Tallinn: Keskkonnaministeerium. Allikas: https://www.envir.ee/sites/default/files/lak_lop_0.pdf

ehitustegevuse tagajärjel kas otseselt kasvukohtades või nende naabruses. Kauni kuldkinga kaitse on kõige otstarbekam alade kaitse kaudu⁶.

Harilik jugapuu (*Taxus baccata*) on okaspuu, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning kuulub LKS alusel ohustatud liigina II kaitsekategooria liikide hulka. Praegu on jugapuu Eestis looduslikes kasvukohtades alles peamiselt Lääne- ja Loode-Eestis (saartel), kus on ka selle levikuala kirdepiir⁷. Harilik jugapuu kasvab enamasti soostunud kuuse-segametsades, eelkõige laanemetsas ja soometsas. Harilik jugapuu on väga aeglase kasvuga, eriti noorelt. Väga pikaealine liik, võib saavutada vanuse 2000 (4000) aastat. Suure osa jugapuude hukkumise põhjuseks on viimastel aastakümnetel olnud neile langenud naaberpuud, muutunud veerežiim ning hoolimatult tehtud või tegemata jäetud metsamajandustööd. Kaitse seisukohalt on vajalik olemasolevate isendite säilitamine, vältides puude vigastamist. Kuna harilik jugapuu eelistab metsa varjavat kaitset, tuleb kasvukohtade ümbruses säilitada ka teisi puid⁸⁹.

Väike käopõll (*Listera cordata*) on käpaline, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohualtis seisus ning kuulub LKS alusel ohustatud liigina II kaitsekategooria liikide hulka. Liigi kasvukohtadeks on samblarohked okasmetsad, sh soostuvad ja rabastuvad kuuse- ja männisegametsad, kuid liiki võib leida ka niiskemates loometsades ja vahel harva litemetsades¹⁰. Eestis on liik levinud kogu territooriumil, kuid rohkem Hiiumaal, Saaremaal, Ida- ja Kesk-Eestis, haruldasem Lõuna-Eestis. Liiki pole pärast 1971. aastat peaaegu üldse registreeritud Lääne- ja Pärnumaal ning seega on liik kadunud 48% ruutudest⁷. Peamised ohutegurid on metsamajanduslik tegevus, soode kuivendamine ja turba võtmine ning tallamine. Liigi kaitseks on vajalik olemasolevate populatsioonide ja nende kasvukohtade säilitamine soodsas seisundis ning kasvuala loodusliku veerežiimi taastamine ja säilitamine¹¹.

Harilik kopsusamblik (*Lobaria pulmonaria*) on samblikuliik, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning kuulub LKS alusel III kaitsekategooria liikide hulka. Kasvab vanemates leht- ja segametsades, puisniitudel ning parkides. Kasvukohtadest eelistab salu-, laane- ja lodumetsi. Kõige sagedasem vanadel haabadel ja laialehistel puudel, näiteks tammel, saarel ja vahtral, nii korbal kui ka puutüvel olevatel sammaldel. Võib kasvada ka teistel lehtpuudel ja harva okaspuudel. Harilik kopsusamblik on levinud üle Eesti ja praeguse seisuga väga sage. Eestis on teada üle 400 leiukoha, kuid üldiselt on populatsioonid väikesed ja killustunud¹²¹³. Hariliku kopsusambliku kasvukohtade ohutegurid on puuliikide osakaalu muutmine metsades, vanade metsade ja suurte puude kadumine ning lageraied¹⁴.

Suur-rabakiil (*Leucorrhinia pectoralis*) on kiililine, kes on Eesti punase nimestiku järgi puuduliku andmestikuga ning kuulub LKS alusel III kaitsekategooria liikide hulka. Eestis elavast viiest rabakiili liigist on ta suurim. Värvuselt on suur-rabakiil mustjapruun. Liik eelistab taimestikurikkaid järvesoppe, kobraste ülespaisutatud veekogusid ja väikeseid veekogusid

⁶ Kull, T., & Sarv, A. (2016). Kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) kaitse tegevuskava 2016–2020.

⁷ Kuk, T., & Kull, T. (2005). *Eesti taimede levikuatlas*. Tartu: EMÜ põllumajandus- ja keskkonnainstituut.

⁸ Eilart, J., 1962. *Jugapuu meil ja mujal*. Eesti Loodus, lk. 344–351.

⁹ Tartu Ülikool. (2016). eFloora. Kasutamise kuupäev: 10.01.2019. a, allikas eFloora: http://eseis.ut.ee/efloora/Eesti-vte/species/Taxus_baccata.html

¹⁰ Kull, T., & Tuulik, T. (2002). *Kodumaa käpalised*. Tallinn: Digimap OÜ.

¹¹ Tartu Ülikool. (2016). eFloora. Kasutamise kuupäev: 10.01.2019. a, allikas eFloora: http://eseis.ut.ee/efloora/Eesti-vte/species/Listera_cordata.html

¹² Randlane, T., Saag, A., Martin, L., Timdal, E. ja Nimis, P. L., (2011). *Eesti puudel kasvavad suursamblikud*. Tartu Ülikooli Kirjastus, Tartu.

¹³ Trass, H., Randlane, T., (1994). *Eesti suursamblikud*. Tartu.

¹⁴ Tartu Ülikool. (2016). eFloora. Kasutamise kuupäev: 10.01.2019. a, allikas eFloora: http://efloora.ut.ee/Eesti-vte/species/Lobaria_pulmonaria.html

teetammide taga, mis on madalad ja kus vesi soojeneb kiiresti. Suur-rabakiili täiskasvanud isendid püüavad väikeseid putukaid vee kohal aktiivselt lennates. Puhkavad taimedel. Ka paaritumine toimub taimedel. Emased paigutavad oma munad vette, kus need edasi arenevad. Euroopas on suur-rabakiili levik ebaühtlane. Eestis on levikukaartidel näha kaks levikukoridori, Tartu-Viljandi-Pärnu ja Tartu-Lahemaa suunal. Suur-rabakiili elupaiku ohustab maaparandus ja veekogude muutmine (õgvendamine, süvendamine ja veetaseme muutmised), eutrofeerumine¹⁵.

Tabel 1. Lindi looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevad liigid

Liik	Eeldus	Siseriiklik kaitsekategooria ¹⁶	Punase raamatu kategooria
kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>)	ohustatus	II	ohulähedane
harilik jugapuu (<i>Taxus baccata</i>)	ohustatus	II	ohulähedane
väike käopõll (<i>Listera cordata</i>)	ohustatus	II	ohualdis
harilik kopsusamblik (<i>Lobaria pulmonaria</i>)	ohustatus	III	ohulähedane
suur-rabakiil (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	ohustatus	III	puuduliku andmestikuga

Lindi looduskaitseala kaitse all olemise eeldus on **ohustatus ja haruldus**: kaitsealale jäävad järgmiste ohustatud ja haruldaste kaitsealuste linnuliikide elupaigad ning pesitsus- ja toitumisalad.

Kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*) on Eesti punase nimestiku järgi ohualtis seisus ning on arvatud LKS alusel haruldase ja hävimisohus liigina I kategooria kaitsealuste liikide hulka ning linnudirektiivi I lisasse. Kaljukotkas eelistab pesitsemiseks suurte loodusmassiivide soolasid, kus rajab pesa tavaliselt soosaare või -serva metsa. Toitumisalana kasutab pesapaigast kuni 5 km raadiuses (kodupiirkond) lagedaid (pool)looduslikke biotoope, milleks on valdavalt lagesoo, harvem mõni teine tüüp, näiteks luht. Viimastel aastakümnetel on liigi arvukus kasvanud kuni 70 paarini. Eesti kaljukotkapopulatsiooni mõjutab kõige enam toitumisalade – lagesoo ja sooserva metsad – hävinemisest ja kvaliteedi halvenemisest tingitud metsakanaliste ja lagesoo kurvitsaliste arvukuse vähenemine. Järjest enam muutub arvestatavamaks häirimine. Hoolimata liigi kaugetest elupaikadest satub pesapaikadesse aasta-aastalt üha enam loodusmatkajaid nii organiseeritult kui ka iseseisvalt. Kaljukotka kaitse tegevuskava seab lähiaja (aastani 2022) kaitse-eesmärgiks liigi arvukuse kasvu kuni 75 paarini ning pikaajaliseks (aastani 2034) kaitse-eesmärgiks 85 paarini. Eesmärkide saavutamiseks näeb tegevuskava ette 13 kaitsemeetet. Nendest olulisimad on soode ja soometsade kaitse, soode taastamine,

¹⁵ Martin, M., Iversen, L., Rannap, V. (2016). Suur-rabakiili (*Leucorrhinia pectoralis*) kaitse tegevuskava 2016–2020.

¹⁶ I kategooria kaitse all on liigid, kes on Eestis haruldased, esinevad väga piiratud alal, vähestes elupaikades, isoleeritult või väga hajusate asurkondadena ja/või liigid, kes on hävimisohus, kelle arvukus on inimtegevuse mõjul vähenenud, elupaigad ja kasvukohad rikutud kriitilise piirini ja väljasuremine Eesti looduses on ohutegurite toime jätkumisel väga tõenäoline.

II kategooria kaitse all on liigid, kes on ohustatud, kuna nende arvukus on väike või väheneb ning levik Eestis väheneb ülekasutamise, elupaikade hävimise või rikkumise tagajärjel ning liigid, kes võivad olemasolevate keskkonnategurite toime jätkumisel sattuda hävimisohtu.

III kategooria kaitse all on liigid, kelle arvukust ohustab elupaikade ja kasvukohtade hävimine või rikkumine ja kelle arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka.

metsakanaliste kaitse tõhustamine, elupaikade häirimise vähendamine ning uute pesapaikade otsimine ja kaitse alla võtmine¹⁷.

Merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning on arvatud LKS alusel haruldase ja hävimisohus liigina I kategooria kaitsealuste liikide hulka ning linnudirektiivi I lisasse. Merikotkas eelistab pesitseda vanas metsas või selle servas ja võimaluse korral väldib pesitsemist lageraielankide säilikpuudel, kus asub küll 10% pesadest, kuid seal on väiksem keskmine produktiivsus. Pesa ehitab merikotkas meelsamini männikutesse ning pesapuuna eelistab mändi ja haaba. Pesitseb vanades metsades, kus pesametsa keskmine vanus on lehtmetsades 90 aastat ja okasmetsades 120–130 aastat. Merikotka populatsiooni ohutegurid on jätkuv oht keskkonnamürkidest, sealhulgas pliihaavlite ja muu pliid sisaldava laskemoona kasutamine, lisanduvad ohutegurid on sobivate pesapuude nappus ja pesapaikade hävimine, pesitsusaegne häirimine, toitumisalade kvaliteedi halvenemine, hukkumine elektriliinides, teedel ja tuuleparkides ning vähesel määral ka lindude tahtlik tapmine, kaubandus munade ja poegade. Lähiaja (5 aastat) kaitse-eesmärgiks on tagada liigi säilimine Eestis vähemalt praeguse arvukuse (220–250 paari) tasemel ning pikaajaline kaitse-eesmärk (15 aastat) on merikotka arvukuse taastamise võimaldamine ja liigi säilimine Eestis vähemalt 300 paari suuruse asurkonnana. Eesmärkide saavutamiseks näeb tegevuskava ette mitmeid kaitsemeetmeid. Nendest olulisimad on elupaikade kaitse püsielupaikadena ja kaitstavate alade koosseisus, riiklik seire seisundi jälgimiseks, eramaaomanikele saamata jäänud tulu kompenseerimine ja elupaigavaliku muutuste analüüs¹⁸.

Väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*) on stabiilse arvukusega lind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning on arvatud LKS alusel haruldase ja hävimisohus liigina I kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eesti väikekonnakotkaste populatsiooni seisundit võib hinnata heaks, sest liigi arvukus on teiste kotkaliikidega võrreldes suurem, hinnanguliselt 600–700 paari ja viimastel aastakümnetel stabiilne. Eelistab elupaigana vanu kuuse- ja kuuse-segametsi. Väike-konnakotka pesapuud asuvad enamasti vanas, üle 70 aasta vanuses puistus ning on üldiselt vanemad ja rinnasdiameetrit suuremad kui neid ümbritseva puistu ülejäänud esimese rinde puud, mis näitab, et kotkad valivad pesapuuks enamasti suurima ja tugevaima puu puistus. Eesti väike-konnakotkapopulatsiooni mõjutab kõige enam pesapaikade hävimine, mis on tingitud väike-konnakotkaste eelistusest rajada pesi just vanematesse, raieküpsetesse puistutesse, ning toitumisalade hävimine ja kvaliteedi halvenemine. Väike-konnakotka kaitse tegevuskava (2018–2022) seab lähiaja (5 aastat) ja pikaajaliseks (15 aasta perspektiivis) kaitse-eesmärgiks liigi säilimise Eestis vähemalt praeguse arvukuse (600–700 paari) tasemel. Liigi soodsa seisundi säilitamiseks näeb tegevuskava ette mitmeid kaitsemeetmeid, millest olulisimad on elupaikade kaitse tagamine, häirimise vähendamine pesapaikades ning toitumisalade säilimise ja kvaliteedi tagamine¹⁹.

Laanerähn (*Picoides tridactylus*) on väikesearvuline haudelind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud LKS alusel vähearvuka ja ohustatud liigina II kategooria kaitsealuste liikide hulka. Laanerähn on Eestis levinud üle kogu territooriumi ning arvukuseks on hinnatud 3000–5000 haudepaari. Laanerähn elab suuremates loodusmaastikulaamades. Eelistab vanemaid okas- ja segametsi, milles on rohkelt kuivanud puid, soovitatavalt kuuski²⁰.

¹⁷ Kotkaklubi. (Sein, G.), (2018). Kaljukotka (*Aquila chrysaetos*) kaitse tegevuskava 2019–2023.

¹⁸ Nellis, R. (Kotkaklubi, Ornitoloogiaühing), (2013). Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaitse tegevuskava 2013–2017.

¹⁹ Abel, U. (Kotkaklubi), (2018). Väike-Konnakotka (*Aquila pomarina*) kaitse tegevuskava 2018–2022.

²⁰ Leibak, Eerik. (2018). Laanerähn (kolmvarvas rähn). – Rmt.: *Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus*. Eesti Ornitoloogiaühing, Tartu.

Laanerähni elupaika on oluline kaitsta selle poolest, et lindu peetakse heaks indikaatorliigiks. See tähendab, et elupaik, kus on leida laanerähni, sobib ka mitmele teisele metsaliigile²¹. Laanerähni ohustavad metsade majandamine, mille tõttu väheneb metsade vanus ja rähnille sobivate elupaikade pindala²⁰.

Laanepüü (*Bonasa bonasia*) on Eesti mandriosas pesitsev haudelind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud LKS alusel arvatud III kaitsekategooria liikide hulka. Laanepüü arvukus kahanes eelmise sajandi lõpus mitu korda, kuid nüüdseks on arvukus stabiliseerunud ning tänapäeval on tegemist veel võrdlemisi tavalise paigalinnuga, keda leidub meil hinnanguliselt 30 000 – 60 000 paari. Eelistab pesitseda vähemalt 50-aastastes suhteliselt tihedates okas- ja segametsades, kus leidub enamasti nii varjuandvaid kuuski kui ka talvist toitu pakkuvaid kaski ja leppi. Sobivaimad elupaigad on väljakujunenud rindelisuse ja tiheda alusmetsaga mitmekesised vanad metsad, kus leidub häilusid ja tuulemurde. Suurimad liiki ohustavad tegurid Eestis on elupaikade hävinemine, eeskätt vanemate mitmekesise struktuuriga puistute kadumine ning fragmenteerumine, samuti pesitsuse nurjumine metsamajandustööde ja röövluse tõttu. Laanepüü lähiaja (5 aasta) kaitse-eesmärk on asurkonna arvukuse säilitamine vähemalt praegusel tasemel, pikaajaline (15 aasta) kaitse-eesmärk on asurkonna arvukuse suurenemine. Nende eesmärkide saavutamiseks on eeskätt vaja järgida mitmeid üldisi kaitsemeetmeid (nt laanepüü kaitse tõhustamine kaitstavatel aladel, sobivate elupaikade ühendatud võrgustikuna säilitamine, püsimetsamajanduse soosimine, raierahu pikendamine, kaitse katusliikide kaudu, röövluse mõju vähendamine)²².

Sarvikpütt (*Podiceps auritus*) on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning on arvatud LKS alusel vähearvuka ja ohustatud liigina II kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eestis ebaühtlase levikuga harv haudelind, keda pesitseb meil hinnanguliselt 200–400 paari. Elupaigana eelistab väikese pindalaga madalaveelisi veekogusid: mändvetikarohked, ent roostumata rannikulõukad, taimestikurikkad metsa- ja soojärved, rabalaukad ja ka merelahed. Talvitama lendab Lääne- ja Lõuna-Euroopa rannikualadele või jäävabadele järvedele, pehmetel talvedel jääb osa linde ka Eestisse. Peamised ohutegurid on veekogude eutrofeerumine ja kinnikasvamine ning veetaseme muutmine ja veekogude süvendamine²³.

Händkakk (*Strix uralensis*) on Eestis vanu metsi eelistav väikeearvuline haudelind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud LKS alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Hinnanguliselt on Eestis 1000–1500 händkakupaari. Liigi arvukus on viimastel aastatel vähenenud. Händkakk pesitseb mitmesugustes vanemates okas- ja segametsades, eelistades kuuse ülekaaluga puistuid, sealjuures on olulisem sobivate õõnsate puutüügaste, mitte pesapuude olemasolu. Peamine ohutegur on elupaikade kadumine või nende kvaliteedi halvenemine. Vanade (loodus)metsade vähenedes kaovad pesitsemiseks sobivad tüügas- ja õõnepuud²⁴.

Värbkakk (*Glaucidium passerinum*) on Eesti pisim kakuline, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud LKS alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Pesitsusaegne arvukus Eestis on 600–1200 paari ja keskmine asustustihedus 1,5 paari 100 km²

²¹ Roberge, J. M., Angelstam, P., (2006). Indicator species among resident forest birds - A cross-regional evaluation in northern Europe. *Biological Conservation*. 130:134–147.

²² Väli, Ü. (Eesti Maaülikool, Eesti Ornitoloogiaühing), (2015). Laanepüü (*Bonasa bonasia*) kaitse tegevuskava 2015–2019 eelnõu.

²³ Väli, Ü. (2018). Sarvikpütt. – Rmt.: *Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus*. Eesti Ornitoloogiaühing, Tartu.

²⁴ Jair, A. (2018). Händkakk. – Rmt.: *Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus*. Eesti Ornitoloogiaühing, Tartu.

kohta, Pärnumaal 17 paari 100 km². Talvine arvukus 1000–3000. Eelistab vanu kuuse-segametsi või laialehiseid salumetsi. Pesa rajab üldiselt suur-kirjurähni, harvemini ka laane- ja musträhni tehtud õõnsusesse. Peamised ohutegurid on vanade kuusikute ja kuuse-segametsade intensiivne raiumine ning suvine metsade raie. Pesitsusajal on värbkakk raskesti tuvastatav, seega on suviste raiete korral pesade hävimise risk äärmiselt suur²⁵.

Õõnetuvi (*Columba oenas*) on Eestis lokaalselt levinud, Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning on arvatud LKS alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eestis leidub 500–1000 paari, viimase paarikümne aastaga on arvukus mitu korda vähenenud. Euroopas leidub 561 000 – 1 040 000 paari. Kuna õõnetuvi toitub peamiselt rohttaimede seemnetest, eelistab ta suuremal osal levilast mosaiikset või koguni avatud maastikku, sageli leidub teda just metsa ja avamaastiku piirialadel. Pesitsusajal asustab salumetsi ja vanemad männikuid, kus on vanu suuremate õõnsustega puid. Peamised ohutegurid on intensiivne põllumajandus, mis vähendab toidurikkust, ning metsaraie, mille käigus raiutakse vanu õõnsaid puid²⁶.

Tabel 2. Lindi looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevad linnuliigid

Liik	Eeldus	Siseriiklik kaitse-kategooria	Punase raamatu kategooria	Linnudirektiivi lisa nr ²⁷
kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>)	haruldus	I	ohualdis	I
merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	haruldus	I	ohulähedane	I
väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>)	ohustatus	I	ohulähedane	I
laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>)	ohustatus	II	ohuväline	I
laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>)	ohustatus	III	ohuväline	I
sarvikpütt (<i>Podiceps auritus</i>)	ohustatus	II	ohulähedane	I
händkakk (<i>Strix uralensis</i>)	ohustatus	III	ohuväline	I
värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>)	ohustatus	III	ohuväline	I
õõnetuvi (<i>Columba oenas</i>)	ohustatus	III	ohulähedane	II

Loodusdirektiivi rakendamine

Loodusdirektiivi ülesanne on kaitsta ohustatud elupaigatüüpe ning aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ja taastamisele. Direktiivi artikli 6 punkti 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade kaitseks kaitsemeetmed, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele.

Loodusdirektiivi artikli 6 lõike 2 kohaselt rakendavad liikmesriigid vajalikke meetmeid, et vältida loodusala looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks on alad määratud, kuivõrd selline häirimine võib oluliselt mõjutada

²⁵ Jair, A., Tammekänd, I. (2018). Värbkakk. – Rmt.: *Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus*. Eesti Ornitoloogiaühing, Tartu.

²⁶ Väli, Ü. (2018). Õõnetuvi. – Rmt.: *Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus*. Eesti Ornitoloogiaühing, Tartu.

²⁷ Linnudirektiivi I lisas on kirjas need linnuliigid, keda peetakse Euroopa territooriumil ohustatuks ja kelle kaitseks tuleb moodustada linnualad. Linnudirektiivi II lisas on kirjas liigid, keda võib kütida (v.a pesitsus- ja kevadrändeperioodil). Kui linnudirektiiv keelustab elusate või surnud linnuliikide, nende selgelt eristatavate kehaosade või nendest valmistatud toodete müügi, müügiks transportimise, müügi eesmärgil pidamise ning muu müügiga seotud tegevuse, siis linnudirektiivi III lisas on kirjas need linnuliigid, kelle puhul eespool mainitu on lubatud tingimusel, et linnud on tapetud või püütud seaduslikul teel.

direktiivi eesmärkide täitmist. Sama artikli lõikest 3 tulenevalt tuleb mis tahes kava või projekti, mis ei ole otseselt seotud ala korraldamisega või ei ole ala korraldamiseks otseselt vajalik, kuid mis kas eraldi või koos teiste kavade või projektidega ala tõenäoliselt oluliselt mõjutab, asjakohaselt hinnata nende tagajärgede seisukohast, mida see alale kaasa toob, pidades silmas ala kaitse-eesmärke. Arvestades kava või projektiga kaasnevate tagajärgede hindamise järeldusi ning vastavalt lõikes 4 esitatud sätetele, teevad pädevad riigiasutused kava või projekti suhtes positiivse otsuse üksnes pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et see kava või projekt ei mõju kahjulikult asjaomase ala terviklikkusele.

Viidatud loodusdirektiivi sätteid tõlgendades on Euroopa Kohus sedastanud, et loodusdirektiivist tulenevalt on üldjuhul keelatud igasugune selline tegevus, mille oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alal kaitstavatele loodusväärtustele ei ole mõistlikult välistatud²⁸. Samas lahendis on Euroopa kohus olulise ebasoodsa mõjuna määratlenud igasugust ebasoodsat mõju ala kaitse-eesmärkide saavutamisele ja ala sidususele. Euroopa Kohtu praktika²⁹ kohaselt tuleb sama reeglit järgida ka Natura 2000 võrgustiku alast väljapoole jäävate selliste tegevuste puhul, mille ebasoodne mõju võib puudutada ala ja sellel kaitstavaid väärtusi. Samuti on liikmesriigil Euroopa Kohtu praktika³⁰ kohaselt loodusdirektiivi alusel kohustus kaitsta kohaste kaitsemeetmete abil ka neid alasid, mis võidakse määrata ühenduse tähtsusega aladeks, kus leidub esmatähtsaid liike. Muidu ei oleks tagatud loodusdirektiivi eesmärkide saavutamine.

Euroopa Liidu õiguse kohustuslikkust liikmesriigile on Euroopa Kohus korduvalt esile toonud³¹. Kuna Euroopa Liidu õiguse tõlgendamise pädevus on Euroopa Kohtul, on liikmesriigile siduvad ka Euroopa Kohtu lahendites esitatud põhimõtted.

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj” lisa 1 punkti 2 alapunkti 193 kohaselt jääb moodustatav Lindi looduskaitseala Lindi loodusala koosseisu (Lindi loodusala kaitse-eesmärkideks on kaitsta elupaigatüüpe huumustoitelised järved ja järvikud (3160), puisniidud (6530*), rabad (7110*), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ning kaunist kuldkinga (*Cypripedium calceolus*)). Seetõttu tuleb Lindi loodusala ja ka seda mõjutada võival alal väljaspool loodusala piire tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Lisaks eespool nimetatud loodusväärtustele on Lindi looduskaitseala kaitse all hoidmine oluline teistegi haruldaste ja ohustatud taime- ja loomaliikide kaitseks. Samas pole nende kõikide eraldi kaitse-eesmärgina nimetamine vajalik, kuna eesmärgiks seatavate katusliikide, nende elupaikade ja koosluste kaitseks kehtestatav kaitsekord tagab kaudselt ka nende kaitse. See tähendab, et kaitsekorra väljatöötamisel on lähtutud kaitse-eesmärgina loetletud liikide ja koosluste ökoloogilistest nõudlustest. Seeläbi tagatakse kaitse kõikidele liikidele, kelle elupaigaks on kaitse-eesmärgiks olev kooslus, või ka neile liikidele, kelle elupaigaeelistused sarnanevad eesmärgina loetletud katusliikide omadega. Kaitseala kaitse-eesmärgiks on seatud need kooslused ja kaitsealused liigid, kelle kaitse jaoks on tegemist esindusliku ja soodsa

²⁸ Euroopa Kohtu 07.09.2004. a otsus nr C-127/02, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee ja Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels vs. Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

²⁹ Euroopa Kohtu 10.01.2006. a otsus nr C-98/03, Euroopa Komisjon vs Saksamaa Liitvabariik.

³⁰ Euroopa Kohtu 13.01.2005. a otsus nr C-117/03, Società Italiana Dragaggi SpA jt vs. Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti et Regione Autonoma del Friuli-Venezia Giulia.

³¹ Sealhulgas 15.07.1964. a otsuses nr 6/64, Costa vs. ENEL; 17.12.1970 otsuses nr C-11/70, Internationale Handelsgesellschaft.

seisundi säilitamiseks olulise alaga. Kaitse-eesmärgiks on seatud ka need liigid, kelle kaitse sellel alal on loodus- või linnudirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus või kelle soodsa seisundi säilimiseks pikaajaliselt (säilimiseks pikas perspektiivis) ei piisa ainult isendikaitsest. Teisi kaitsealuseid liike ei ole kaitsekorra määramisel aluseks võetud, kuid nende puhul on arvestatud, et eesmärgiks seatavate katusliikide ja koosluste alusel kehtestatav kaitsekord tagab ka nende kaitse. Kaitse-eeskirjas sätestatud kaalutusõiguse teostamisel saavutatakse nende liikide puhul kaitse-eesmärk (LKS § 14 lõige 2) LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse kaudu. Teiste sõnadega tuleb nende liikide puhul kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevusteks ja kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud tegevusteks nõusolekut andes arvestada, et kavandatud tegevus ei oleks vastuolus LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse põhimõtetega. Isendikaitse väldib konkreetsete isendite surmamist, kahjustamist ja hävitamist, kuid ei taga nende liikide elupaikade säilimist sellises mahus, et oleks tagatud nende liikide püsiv pikaajaline säilimine nende levikualal.

Keskkonnaregistris olevaid II ja III kaitsekategooria liike sookurg (*Grus grus*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), lõopistrik (*Falco subbuteo*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), teder (*Tetrao tetrix*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), punajalgtilder (*Tringa totanus*), musträhn (*Dryocopus martius*), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*), sulgjas õhik (*Neckera pennata*), harilik ungrukod (*Huperzia selago*), ohakasoomukas (*Orobancha pallidiflora*), harilik valvik (*Leucobryum glaucum*), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*) ja karukold (*Lycopodium clavatum*) ei ole nimetatud kaitse-eesmärkidena väikese arvukuse või ala kohta käivate arvukusandmete ebapiisavuse tõttu. Nende liikide korral tuleb arvestada, et kaitseala valitseja võib LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse sätetele tuginedes seada lisaks kaitse-eeskirjas esitatud piirangutele liigispetsiifilisi tingimusi, mis on vajalikud isendikaitseks.

2.2. Kaitse alla võtmise otstarbekus

Lindi looduskaitseala territoorium on praegustes piirides valdavalt juba kaitse all alates 1999. aastast ning ala on kaitse alla võetud Lindi sood ja seda ümbritsevate metsakoosluste ning kaitsealuste liikide kaitseks. Ala jätkuv kaitse all hoidmine on oluline eeskätt merikotka, kaljukotka ja väike-konnakotka elupaikade ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide kaitse-eesmärgil. Lisaks on looduskaitseala moodustamine vajalik metsavajakute kaitseks. Metsavajakute kontseptsiooni eesmärk on see, et metsade range kaitse tagaks Eestis vanadele (st vähemalt 100-aastastele) metsadele iseloomuliku elustiku säilimise. See kontseptsioon põhineb lühidalt kolmel järgmisel alusvõitel:

- looduslike asurkondade elujõulisus oleneb nende elupaiga pindalast ning üldjuhul on olemas kriitiline elupaiga hävimise maksimummäär, mille ületamisel sureb asurkond välja. Empiiriliste uuringute põhjal on selleks määraks 70–80% algse elupaiga kadu;
- vanade metsade loodusliku pindala (osakaalu) saab arvutada looduslike puistuvahetushäiringute sagedusest, mis erineb metsatüübiti. Sagedaste häiringutega metsades (nt põlengudünaamikaga nõmmemetsad) on vanu metsi looduslikult vähem kui harvade häiringutega metsades (nt häiludünaamikaga lodu- ja salumetsad) ning vastavalt on ka elustiku jaoks viimaseid vaja suhteliselt rohkem;
- range kaitse miinimumeesmärk on seega 20% iga kasvukohatüübi looduslikust vanade metsade pindalast. Selle prognoosimisel on praktiline lähtuda praegusest metsapindalast, mis on olnud ilmselt kõige pikaajalisem inim mõjuline seisund (sh enne järsku metsasuse vähenemist 18. sajandil³²).

³² Lõhmus, A., Kohv, K., Palo, A., Viilma, K. (2004). Loss of old-growth, and the minimum need for strictly protected forests in Estonia. Ecological Bulletins 51: 401–411.

Lindi looduskaitseala moodustatakse olemasoleva Lindi looduskaitseala, Lindi merikotka püsielupaiga ja Lindi hoiuala põhjal, liites need ühe kaitsekorraga kaitsealaks. Kaitseala piiri korrigeeritakse nii, et alale jääksid võimalikult kompaktsetena kaitse-eesmärkidena loetletud liikide elupaigad. Peale selle laiendatakse ala, et täita nii Looduskaitse arengukavas aastani 2020 kui ka Eesti metsanduse arengukavas aastani 2020 seatud eesmärgid: parandada metsade range kaitse tüpoloogilist esindatust. Eesti metsade tüpoloogilist esindatust ja vajakuid analüüsis A. Lõhmus 2016. aastal („Eesti rangelt kaitstavate metsade tüpoloogiline analüüs”). Vajakud olid peamiselt laane-, salu- ja soovikumetsades. Teemaga tegeles edasi Keskkonnaministeeriumi poolt moodustatud range kaitse töörühm (kuuluvad ülikoolide, ametiasutuste ja looduskaitseühenduste eksperdid), analüüsile järgnes vajakute täpsustamine ja nende katmiseks vajalike alade kaardistamine. Viimaste hulka kuulub ka kolmest lahustükist koosnev 99,9 ha suurune Lindi looduskaitseala laiendusala, millest ligikaudu 92% on kaetud laane (5,3 ha)-, salu- (71,2 ha) või soovikumetsaga (15,6 ha). Lisaks sobitub metsavajakute täitmise eesmärk hästi muude Lindi looduskaitseala kaitse-eesmärkidega, kuna on sobilikeks elupaikadeks mitmele eesmärgiks seatud liigile. Seega on otstarbekas ala liita Lindi looduskaitsealaga. Lindi looduskaitsealal on range kaitse all kokku 75,5 ha laanemetsi, 99,8 ha salumetsi ja 232,9 ha soovikumetsi.

Kaitseala moodustatakse ning kaitsekorda ja kaitstava loodusobjekti tüüpi muudetakse, et tagada paremini Lindi soo ja seda ümbritsevate metsakoosluste terviklik ja kõrgetasemeline kaitse ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Nimetatud terviklikkuse ja kõrgetasemelise kaitse printsiip Euroopa Kohtu laia praktika põhjal tähendab seda, et keskkonna kaitseks tuleb eelistada meetmeid, mis välistavad või vähendavad ebasoodsa keskkonnamõju ülekandumist ühelt keskkonnaelemendilt teisele. Alternatiivsete kaitsemeetmete kaalumisel tuleb eelistada neid meetmeid, mis tagavad loodusväärtuste parema kaitse. Kuna hoiuala kaitsereežiim tagab kaitse ainult elupaikade ulatuses ega väldi elupaikade kahjustamist piirnevate aladelt tuleneva ebasoodsa mõju tõttu, siis ei taga hoiuala kaitsereežiim elupaikade terviklikku kaitset ega ka potentsiaalsete elupaikade, mis on inventeeritud näiteks olemasolevate elupaikade vahel, kaitset. Arvestades piirangute kompenseerimise mehhanisme, kus hoiualal piiranguid kompenseeritakse võrdväärselt piiranguvööndiga, kuid metsaelupaigatüüpide kaitse tähendab sisuliselt sihtkaitsevööndi režiimi, ei kohelda hoiuala ja looduskaitseala maaomanikke piirangute kompenseerimisel võrdselt, ehkki loodusväärtused, mida kaitstakse, on samaväärsed.

Looduskaitsealale jäävad kooslused moodustavad ühtse terviku ja seetõttu on otstarbekas, et kogu alal on ühtne kaitsekord. Seega tunnistatakse moodustatava Lindi looduskaitseala kaitse-eeskirja jõustumisel kehtetuks Vabariigi Valitsuse 16. novembri 1999. a määrus nr 356 „Lindi looduskaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” ning muudetakse Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrust nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas”. Olemasoleva (st 1999. a määrusega kinnitatud) Lindi looduskaitseala sihtkaitsevööndi ja Lindi hoiuala kaitsekorda muudetakse osaliselt selliselt, et osa olemasoleva kaitseala sihtkaitsevööndist ja hoiualast arvatakse piiranguvööndisse (moodustatakse Lindi piiranguvöönd). Looduskaitseala moodustamisega soovitakse üksteisega piirnevad alad koondada üheks terviklikuks kaitsealaks.

Keskkonnaregistri kohaselt (10.01.2019 seisuga) on moodustatava Lindi looduskaitseala territooriumil järgmised I kaitsekategooriasse kuuluvate loomaliikide elupaigad: kuus merikotka pesapaika, üks kaljukotka pesapaik ning üks väike-konnakotka pesapaik. II kaitsekategooria loomaliikide elupaikadest on alal kaks laanerähni ja üks sarvikpüti pesapaik. III kaitsekategooria loomaliikide elupaikadest on kaitsealal kaks sookure, neli väike-kärbsenäpi, kolm lõopistriku, kolm händkaku, viis laanepüü, kaks värbkaku, üks

väike-kirjurähni, üks tedre, üks rüüda, üks punajalg-tildri, üks mustrahni, üks õõnetuvi, üks punaselg-õgija pesapaik ja üks suur-rabakiili elupaik. Kaitsealuste liikide suur hulk ja mitmekesisus näitab ala tähtsust kaitsealuste liikide elupaigana.

Keskkonnaregistri kohaselt (10.01.2019 seisuga) kasvab moodustataval kaitsealal mitu riikliku kaitse all olevat II ja III kaitsekategooria liiki: kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) (15,3 ha / 1 kasvukoht³³), harilik jugapuu (*Taxus baccata*) (74,8 ha / 2 kasvukohta), väike käopõll (*Listera cordata*) (19,5 ha / 1 kasvukoht), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*) (2 kasvukohta), sulgjas õhik (*Neckera pennata*) (12,8 ha / 1 kasvukoht), harilik ungrukold (*Huperzia selago*) (3,1 ha / 3 kasvukohta), harilik kopsusamblik (*Lobaria pulmonaria*) (12,8 ha / 1 kasvukoht), ohakasoomukas (*Orobancha pallidiflora*) (1 kasvukoht), harilik valvik (*Leucobryum glaucum*) (3,2 ha / 1 kasvukoht), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*) (0,3 ha / 1 kasvukoht), vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*) (1,9 ha / 1 kasvukoht) ja karukold (*Lycopodium clavatum*) (3 ha / 1 kasvukoht).

Kaitseala kaitse-eesmärkideks nimetatud haruldased ja ohustatud kooslused, rannikuluidete elupaigatüüp metsastunud luited (2180), mageveekogude elupaigatüüp huumustoitelised järved ja järvikud (3160), soode elupaigatüübid rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150) ja liigirikkad madalsood (7230) ning metsa elupaigatüübid vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) on alal määratud 2013.–2015. aastal Keskkonnaameti tehtud elupaigatüüpide ülepinnalise inventuuriga.

Kaitseala moodustamisel kaitstakse ja säilitatakse 21,2 ha metsastunud luidete (2180) elupaigatüüpi (millest 4,2 ha-l on esinduslikkus B, 2,7 ha-l on esinduslikkus C ja 14,3 ha-l on potentsiaalne elupaigatüüp), 8,5 ha huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160) elupaigatüüpi (esinduslikkus A), 422,9 ha rabade (7110*) elupaigatüüpi (millest 299,5 ha-l on esinduslikkus B ja 123,4 ha-l esinduslikkus C), 6,5 ha siirde- ja õõtsiksoode (7140) elupaigatüüpi (millest 2,7 ha-l on esinduslikkus B ja 3,8 ha-l on potentsiaalne elupaigatüüp), 8,3 ha liigirikaste madalsoode (7230) elupaigatüüpi (millest 1,6 ha-l on esinduslikkus B ja 6,7 ha-l esinduslikkus C), 165 ha vanade loodusmetsade (9010*) elupaigatüüpi (millest 25 ha-l on esinduslikkus A, 23,2 ha-l esinduslikkus B, 85,4 ha-l esinduslikkus C ja potentsiaalne elupaigatüüp 31,4 ha-l), 26,3 ha vanade laialehiste metsade (9020*) elupaigatüüpi (millest 6,4 ha-l on esinduslikkus A, 14,3 ha-l esinduslikkus B ja 5,6 ha-l esinduslikkus C), 208,1 ha soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüüpi (millest 34,1 ha-l on esinduslikkus B, 139,1 ha-l esinduslikkus C ja potentsiaalne elupaigatüüp 34,9 ha-l) ning 79,2 ha siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) elupaigatüüpi (millest 32,3 ha-l on esinduslikkus B, 42,6 ha-l esinduslikkus C ja potentsiaalne elupaigatüüp 4,3 ha-l). Alal leidub lisaks eespool mainitule järgmisi potentsiaalseid elupaigatüüpe: 30 aasta taastumisperspektiiviga (ennekõike loodusliku veerežiimi taastumisel) vanade loodusmetsade (9010*) elupaigatüüpi 260,6 ha-l, soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüüpi 16,9 ha-l ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) elupaigatüüpi 26,5 ha-l; 30–50 aasta taastumisperspektiiviga vanade loodusmetsade (9010*) elupaigatüüpi 26,6 ha-l ning 50 aasta taastumisperspektiiviga vanade loodusmetsade (9010*) elupaigatüüpi 48,6 ha-l.

Lisaks on 2013.–2015. aasta inventuuriga alal inventeeritud looduslike ja poollooduslike rohumaade elupaigatüüpe liigirikkad aruniidud lubjavesel mullal (6270*) kogupindalaga 1,8 ha ning aas-rebasesaba ja ürtpunanupuga niidud (6510) kogupindalaga 1,4 ha, kuid valdavalt on need rohumaade elupaigatüübid hooldamise puuduse tõttu degradeerunud seisundis ning kujunevad loodusliku veerežiimi taastumisel soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüübiks. Seega arvestades nende rohumaade elupaigatüüpide väikest pindala

³³ Sulgudes on esitatud andmete olemasolul liigi kasvukoha kogupindala ja kasvukohtade arv kaitsealal.

ning degradeerunud seisundit, ei lisata neid ala kaitse-eesmärkideks.

Täpsustatud elupaigaandmete kohaselt ei leidu alal elupaigatüüpe puisniidud (6530*) ja rohunditerikkad kuusikud (9050). Kaitseala kaitse-eesmärkide korrigeerimise ettepanekust lähtudes ei seata neid elupaigatüüpe (puisniidud ja rohunditerikkad kuusikud) Lindi looduskaitseala kaitse-eesmärkideks.

Lisaks eespool kirjas olevale on Lindi looduskaitseala kaitse all hoidmine põhjendatud ka asjaoluga, et tegemist on osaliselt Natura võrgustikku kuuluva alaga. Kaitseala jääb Lindi loodusala ning loodusala koosseisu jääb ka keskkonnaministri 3. juuli 2006. a määrusega nr 43 „Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Pottsepa must-toonekure püsielupaik.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Kaitseala tüübiks on valitud looduskaitseala, kuna kaitsealal on kaitse-eesmärkideks riikliku kaitse all olevate liikide elupaikade, üleeuroopaliselt kaitstavate liikide ja elupaigatüüpide kaitse (sh soo- ja metsaelupaigatüüpide taastamine) ning Lindi soo kaitsmine ökoloogilise tervikuna. LKS § 27 kohaselt moodustatakse looduse säilitamiseks, kaitsmiseks, taastamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks looduskaitsealad. Kuna alal asuvad koos mitu erinevat loodusväärtust, siis ei ole püsielupaiga moodustamine otstarbekas, kuna see moodustatakse peamiselt kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks ja sellega jääksid kooslused osaliselt kaitseta. Samuti ei sobi alale hoiuala kaitsekord, sest see ei võimalda rakendada piiranguid, mis on ala kaitse-eesmärgiks olevate liikide ja elupaigatüüpide (ja seega kogu kaitstava ala) soodsa seisundi saavutamiseks ja säilitamiseks vajalikud, näiteks jahipidamise ja inimeste kaitsealal viibimise eesmärgipärane piiramine.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piirid

Kaitseala piiritlemisel on lähtutud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ja ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel kasutatud peamiselt selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (möödistatud maaüksused, kraavid, metsasihid jne). Kaitseala piir on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (möötkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid.

Kavandatava kaitseala kogupindala on 1777,9 ha, sellest 494,7 ha moodustab Lindi hoiuala ning 1098,8 ha moodustab olemasolev Lindi looduskaitseala. Hoiualalt (kogupindala 496 ha) arvatakse sihtkaitsevööndisse 396,3 ha, piiranguvööndisse 98,4 ha ja kaitse alt välja 1,3 ha. Kaitseala sihtkaitsevööndist (kogupindala 1100,8 ha) arvatakse piiranguvööndisse 35 ha ning kaitse alt välja 2 ha, ülejäänud ala arvatakse loodava kaitseala sihtkaitsevööndisse. Kaitse alla mittekuuluvast maast arvatakse sihtkaitsevööndisse 119,7 ha ning piiranguvööndisse 64,7 ha. Seega suureneb kavandatava kaitseala pindala olemasoleva Lindi looduskaitsealaga (kogupindala 1100,8 ha) ja Lindi hoiualaga (kogupindala 496 ha) võrreldes ligikaudu 184,4 ha. Kaitseala pindala suurenemine toimub põhiliselt riigimaal.

Kavandataval kaitsealal on viis sihtkaitsevööndit ja kaks piiranguvööndit: Lindi sihtkaitsevöönd kogupindalaga 261,5 ha, Pottsepa sihtkaitsevöönd kogupindalaga 351,6 ha, Kõima sihtkaitsevöönd kogupindalaga 155,2 ha, Lindi raba sihtkaitsevöönd kogupindalaga 711,5 ha, Metsa sihtkaitsevöönd kogupindalaga 99,6 ha, Lindi raba piiranguvöönd kogupindalaga 65,2 ha ning Lindi piiranguvöönd kogupindalaga 133,2 ha. Sihtkaitsevööndite

kogupindala on 1579,5 ha. Võrreldes kehtiva kaitseala sihtkaitsevööndiga (1100,8 ha) suureneb loodava kaitseala sihtkaitsevööndi pindala 478,7 ha võrra.

Kogu kavandatavast kaitsealast moodustab eraomand ligikaudu 2% ehk 34,7 ha (millest 0,03 ha jääb piiranguvööndisse ja ülejäänud sihtkaitsevööndisse), ülejäänud maa jääb riigiomandisse. Eraomandis olevast maast 16,6 ha on praegu kaitse all hoiualana, 17,8 ha jääb olemasoleva kaitseala sihtkaitsevööndisse ja 0,3 ha on varem kaitseta ala. Tsoneeringu muutused eramaade osas on järgmised: hoiualalt läheb eramaad sihtkaitsevööndisse 16,6 ha, hoiualalt arvatakse välja 0,5 ha eramaad, mis on piirikorrigeerimise tulemus, sihtkaitsevööndist arvatakse välja 0,8 ha eramaad, mis on piirikorrigeerimise tulemus, 0,3 ha eramaad arvatakse sihtkaitsevööndisse kraavide kaitsealale arvamise tulemusena. Seega oli enamikul eraomandis oleval maal olulised looduskaitseks kitsendused juba varem kehtiva kaitsekorraga.

Kaitseala välispiiri määramisel lähtuti sellest, et kaitstavad väärtused – eelkõige soo- ja metsakooslused ning kaitstavad liigid – paikneksid tervikuna kaitsealal. Piiritlemisel lähtuti suuresti olemasolevatest loodusala, hoiuala, kaitseala, püsielupaikade ja Asko Lõhmuse 2016. aasta analüüsiga seoses Renno Nellise tehtud ettepanekuala piiridest ning maaüksuste piiridest.

Mõtteliste sirgete otspunktide geograafilised koordinaadid päripäeva on kaitseala ülemisel suuremal lahustükil järgmised: 58,33157042 24,15123333 ja 58,33190416 24,15115886; 58,35198515 24,20161223 ja 58,35182330 24,20208017. Piiritlemisel on kasutatud ka mõttelisi sirgeid mõõdistatud katastriüksuste (nurgapunktide) vahel ning kraavi otspunkti ja katastriüksuse nurgapunkti vahel.

Mõtteliste sirgete otspunktide geograafilised koordinaadid päripäeva on kaitseala 19107 Kõima–Seliste teest põhja poole jäävatel lahustükkidel järgmised: väiksem lahustükk: 58,35094602 24,15269167 ja 58,35089256 24,15513516 ja 58,34992023 24,15694422 ja 58,34845686 24,15919140. Suurem lahustükk: 58,35106235 24,15270357 ja 58,35063259 24,15097940 ja 58,35003145 24,15029835; 58,35536339 24,14779208 ja 58,35557339 24,15300789; 58,35576893 24,15321935 ja 58,35568447 24,15696012; 58,34855119 24,16049569 ja 58,35029888 24,15804152 ja 58,35143880 24,15562941 ja 58,35266537 24,15631610 ja 58,35292890 24,15589324 ja 58,35414196 24,15302075 ja 58,35316250 24,15291896.

Mõtteliste sirgete otspunktide geograafilised koordinaadid päripäeva on kaitseala keskmisel (st kõige väiksemal) lahustükil järgmised: 58,31187379 24,14595067 ja 58,31178171 24,14509205 ja 58,31719508 24,14380397.

Mõtteliste sirgete otspunktide geograafilised koordinaadid päripäeva on kaitseala alumisel lahustükil järgmised: 58,30405784 24,18063699 ja 58,30445775 24,18030378.

Kaitstava ala välispiir muutub ja selle käigus suureneb kaitseala ligikaudu 189 ha võrra riigimaa arvelt moodustatava kaitseala kolmes osas.

- RMK Vändra metskonna koosseisu kuuluva Audru metskond 99 kinnistu (katastritunnusega 15905:004:0994) laiendus: kaitseala moodustamisega lisatakse eksperdiarvamusele tuginedes ala koosseisu hoiuala idapiiri korrigeerimisega (varasem piir kulgeb arusaamatult ega järginud mingeid maastikus tuvastavaid piire, lõigates metsaeraldusi ja ühtlasi loodusala kaitstavaid elupaigatüüpe madalsood (7230) ning soostuvaid ja soo-lehtmetsad (9080*)) ligikaudu 12 ha suurune ala (Potsepa sihtkaitsevööndi osa laiendus). Piiri täpsustuse tulemusel tagatakse Lindi looduslal asuvate I kaitsekategooria liikide merikotka ja väikekonnakotka elupaikade piisav kaitse, samuti tagatakse hoiualale jäävate elupaikade terviklik

kaitse. Kogu lisanduv ala on riigimaal ja kaetud tervikuna esinduslike loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübiks kvalifitseeruvate kooslustega: madalsood ning vähetootlikud soostuvad ja soo-lehtmetsad. Sellel laiendusosal leidub sarnaselt Potsepa sihtkaitsevööndi idaosale valdavalt eri vanusega soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüüpi, lõunapoolses osas on aga soostuvate niitude laike. Seega on elupaigatüübi soostuvad ja soo-lehtmetsade (9080*) terviklikkuse ja killustatuse vältimiseks kaitseala laiendus antud osas vajalik. Arvestades piiritlemiseks sobivate objektide leidumist lähikonnas on nimetatud lõigul (Potsepa sihtkaitsevööndi idapiir) alates katastriüksuse 15905:004:0495 läänepoolseimast nurgast kuni Kõima sihtkaitsevööndi kirdepiirini järgmine piirimuudatus: viia piir katastriüksuse 15905:004:0495 läänepoolseimast nurgast mööda mõttelist sirgjoont kagusse kuni katastriüksuse 15905:004:0084 põhjapoolseima nurgani, seejärel piki katastriüksuse 15905:004:0084 loodepiiri kuni katastriüksuse 15905:004:0741 kirdepiirini, seejärel piki katastriüksuse 15905:004:0741 kirdepiiri kuni Kõima sihtkaitsevööndi idapoolsema nurgani.

- Lindi raba laiendus: lisaks varem kaitse all olnud aladele (vana kaitsekorraga Lindi looduskaitseala kogupindalaga 1100,8 ha ja Lindi hoiuala kogupindalaga 496 ha) liidetakse Lindi raba loodeserva jääv ligikaudu 65,2 ha suurune ala ja moodustatakse Lindi looduskaitseala Lindi raba piiranguvöönd. Kuna kaitsealade piiranguvöönd võimaldab vältida veerežiimi oluliselt mõjutavaid tegevusi (nt uue maaparandussüsteemi rajamist) ning kuna seal asuvaid metsi mõõdukalt majandades ei kahjustataks ala loodusväärtusi, siis tagab piiranguvööndi kaitsekord Lindi raba nõlvadel ja jalamil loodusliku veerežiimi kaitse. Piiranguvööndi moodustamine on vajalik Lindi raba loodusliku veerežiimi taastamiseks, kuna osa Lindi rabast on praegu kaitseta ning seal ei ole loodusliku veerežiimi taastamise vajadus elupaigatüüpide soodsa seisundi saavutamiseks reguleeritud. Seega on Lindi raba tervikliku kaitse ja loodusliku veerežiimi taastamise tõttu vajalik moodustada piiranguvööndi puhver.
- RMK Vändra metskonna koosseisu kuuluvate Audru metskond 52 kinnistu (katastritunnusega 15905:001:0305), Audru metskond 53 kinnistu (katastritunnusega 15905:004:0617) ja Audru metskond 97 kinnistu (katastritunnusega 15905:001:0306) laiendus: lisaks varem kaitse alla olevatele aladele liidetakse looduskaitsealaga 100 ha suurune metsavajakutega ala. Metsavajakute alad moodustatakse laane-, sooviku- ja salumetsade kaitseks. Nimelt on Eestis salumetsade vajak ligikaudu 14 900 ha, laanemetsade vajak ligikaudu 14 700 ha ja soovikumetsade vajak ligikaudu 3500 ha. Arvestades eespool mainitut liidetakse olemasoleva Lindi looduskaitsealaga ligikaudu 100 ha suurune metsavajakutega ala, millest 71,2 ha moodustavad salumetsad, 5,3 ha laanemetsad ja 15,6 ha soovikumetsad.

Lindi sihtkaitsevöönd

Lindi sihtkaitsevööndi pindala on 261,5 ha ja ala koosneb kahest lahustükist. Vööndi välispiir kattub kaitseala välispiiriga ning sihtkaitsevöönd kattub osaliselt vana kaitsekorraga Lindi looduskaitseala Taltsi sihtkaitsevööndiga ning tervikuna Lindi looduskaitseala Matsitoe sihtkaitsevööndiga. Lindi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärgiks on soo- ja metsaökosüsteemi loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine ning kaitsealuste liikide merikotka, väike-konnakotka, kauni kuldkinga ja väikese käopõlle elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad, vanad laialehised metsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad. Vööndi piiritlemisel lähtuti katastriüksuste, mõtteliste sirgete, kraavide (jäävad vööndisse) ja metsasihtide (läänepoolse lahustüki piiril olevad sihid jäävad vööndist välja ja idapoolse lahustüki piiril olevad sihid jäävad vööndisse) piiridest. Mõtteliste sirgete otspunktide geograafilised koordinaadid päripäeva on 58,30997863 24,23966559 ja 58,30813339 24,23895143 ja 58,31236445 24,22773010.

Potsepa sihtkaitsevöönd

Potsepa sihtkaitsevööndi pindala on 351,6 ha ja ala koosneb viiest lahustükist. Vööndi välispiir kattub kaitseala välispiiriga ning sihtkaitsevöönd kattub osaliselt endise Lindi hoiualaga ja vana kaitsekorraga Lindi looduskaitseala Karuga ja Taltsi sihtkaitsevööndiga ning tervikuna Lindi looduskaitseala Siimu sihtkaitsevööndiga. Potsepa sihtkaitsevöönd on moodustatud metsakoosluste, sealhulgas elupaigatüüpide (7230, 9010*, 9020* 9080*) ning kaitsealuste liikide (harilik jugapuu, harilik kopsusamblik, laanerähn, laanepüü, händkakk ja värbkakk) kaitseks ning soodsa seisundi säilimise tagamiseks üksnes loodusliku protsessina, sh kahjustatud elupaikades looduslikkuse taastamiseks.

Võrreldes praegu kaitse all oleva alaga on sihtkaitsevööndit (sh kaitseala) laiendatud ligikaudu 12 ha võrra Audru metskond 99 katastriüksuse (katastritunnusega 15905:004:0994) arvelt, et säilitada välispiiri kompaktsust ning lisaks B seisundiga elupaigatüübi soostuvad ja soolehtmetsade (9080*) terviklikkus.

Vööndi piiritlemisel lähtuti kraavide (jäävad vööndisse, välja arvatud Lindi ja Kõima sihtkaitsevööndiga külgnemisel), teede (jäävad vööndist välja), metsasihtide (jäävad vööndisse, välja arvatud Kõima sihtkaitsevööndiga külgnemisel) piiridest, katastripiiridest ning lühikestel lõikudel metsa ja õueala vahelistest kõlvikupiiridest. Mõtteliste sirgete otspunktide geograafilised koordinaadid päripäeva on 58,33657400 24,17221220 ja 58,34668119 24,17352447.

Kõima sihtkaitsevöönd

Kõima sihtkaitsevööndi pindala on 155,2 ha ja ala koosneb ühest tükist. Vööndi välispiir kattub kaitseala välispiiriga ja sihtkaitsevöönd kattub osaliselt endise Lindi hoiualaga ning vana kaitsekorraga Lindi looduskaitseala Potsepa sihtkaitsevööndiga. Lisaks jääb alale Lindi merikotka püsielupaik. Kõima sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluste loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine ning kaitsealuste liikide merikotka ja kaljukotka ning nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on vanad loodusmetsad ning soostuvad ja soolehtmetsad.

Vööndi piiritlemisel lähtuti katastriüksuste, kraavide (sh välispiiri kraavid on arvatud sihtkaitsevööndi koosseisu) ja metsasihtide (jäävad vööndisse) piiridest. Mõtteliste sirgete otspunktide geograafilised koordinaadid päripäeva on 58,35182330 24,20208017 ja 58,35139001 24,20212619.

Lindi ja Kõima sihtkaitsevööndi ehk eraldi kahe, kuid sarnase kaitse-eesmärgiga sihtkaitsevööndi loomine on põhjendatud, kuna kogu sihtkaitsevöönditesse jääva ala ulatuses pole vajalik liikumispääs rakendada (st Potsepa ja Lindi raba sihtkaitsevööndis). Moodustatud on kaks eraldi liikumispääsuga sihtkaitsevööndit, kuna sihtkaitsevööndite üheks kaitse-eesmärgiks olevate liikide kaitse vajadusest tulenevad liikumispääsused on erinevad. Kõima sihtkaitsevööndi eesmärgiks oleva väike-konnakotka kaitse vajadusest tulenev liikumispääs on lähtuvalt LKS § 50 lõike punktist 5 ajavahemikul 15.03–31.08 ning Lindi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärgiks oleva kaljukotka kaitse vajadusest tulenev liikumispääs on ajavahemikul 15.02–31.07.

Lindi raba sihtkaitsevöönd

Lindi raba sihtkaitsevööndi pindala on 711,5 ha ja ala koosneb kahest lahustükist. Vööndi välispiir kattub kaitseala välispiiriga ning sihtkaitsevöönd kattub osaliselt endise Lindi hoiualaga ja tervikuna vana kaitsekorraga Lindi looduskaitseala Lindi raba sihtkaitsevööndiga. Sellesse vööndisse on arvatud Lindi soo ning järgmised kaitstavad elupaigatüübid: 2180, 3160,

7110*, 7140, 7150, 7230, 9010*, 9080* ja 91D0. Kaitstavad liigid on sarvikpütt, õõnetuvi ja suur-rabakiil ning kaitstakse ka nende elupaiku.

Vööndi piiritlemisel lähtuti katastriüksuste, kraavide (jäävad enamjaolt vööndisse, vaid kirdeosas ja Lindi sihtkaitsevööndiga külgnemisel jäävad vööndist välja) ja metsasihtide (jäävad vööndist välja) piiridest. Lindi raba sihtkaitsevööndi kaht lahustükki eraldab Audru–Tõstamaa–Nurmsi tee (katastritunnusega 82603:004:0053).

Metsa sihtkaitsevöönd

Metsa sihtkaitsevööndi pindala on 99,6 ha ja ala koosneb kolmest lahustükist. Vööndi välispiir kattub kaitseala välispiiriga ning ala ei ole varem kaitse all olnud. Sellesse vööndisse on arvatud metsavajakutega alad ning ligikaudu 92% alast on kaetud laane-, salu- või soovikumetsadega (ala on kaetud 5,3 ha ulatuses laanemetsadega, 71,2 ha salumetsadega ja 15,6 ha soovikumetsadega). Kaitstavad liigid keskkonnaregistri kohaselt alal puuduvad.

Vööndi piiritlemisel lähtuti katastriüksuste, kraavide (jäävad nii vööndisse kui ka vööndist välja), tee (jäävad vööndist välja) ja metsasihtide (jäävad vööndisse) piiridest. Metsa sihtkaitsevööndi suurim lahustükk jääb 19107 Kõima–Seliste teest (katastritunnusega 15905:001:0125) lõunasse, selle lahustüki idapiiriks on valdavas osas Potsepa sihtkaitsevööndi piir. Erandiks on 130 m pikkune lõik, kus idapiiriks on metsasiht (jääb vööndisse). Lõunapiiriks on katastriüksuse piir, läänepiiriks kraavid (jäävad vööndisse) ning põhjapiiriks Kõima–Seliste tee katastriüksuse piir. Teised kaks lahustükki jäävad teest põhja poole ning neid eraldab Potsepa II kruusakarjäär, mis on väiksema lahustüki põhjapiiriks ja suurema lahustüki lõunapiiriks. Suurema lahustüki piiritlemisel on lääne- ja põhjapiiril paiknevad metsasihid ja kraavid arvatud vööndist välja, kuid idapiiril olevad metsasihid on arvatud vööndisse.

Lindi piiranguvöönd

Lindi piiranguvööndi pindala on 133,2 ha ja ala koosneb kahest lahustükist. Vööndi välispiir kattub kaitseala välispiiriga ning piiranguvöönd kattub osaliselt endise Lindi hoiualaga ja vana kaitsekorraga Lindi looduskaitseala Karuga sihtkaitsevööndiga. Piiritlemisel lähtuti kehtivast piirist, mida korregeeriti. Piiritlemisel on kasutatud kraave, katastripiire, teid ja radu, kõlvikupiire ja metsasihte. Suurema lahustüki piiritlemisel on teed jäetud vööndist välja, erandiks on Potsepa sihtkaitsevööndiga külgnev tee, mis jääb piiranguvööndisse, metsasihid ja kraavid on samuti vööndist välja jäetud. Väiksem lahustükk on piiritletud katastripiiridega, välja arvatud kirdenurk, kus piir kulgeb mööda kõlvikupiiri.

Lindi raba piiranguvöönd

Lindi raba piiranguvööndi pindala on 65,2 ha ja ala koosneb ühest lahustükist. Varem ei ole Lindi raba piiranguvööndi maa-ala olnud kaitse all (tegemist on laiendusala). Lindi raba piiranguvöönd on moodustatud selleks, et kaitsta tervet Lindi raba ning taastada looduslikku veerežiimi, kuna osa Lindi rabast on praegu kaitseta ning selles osas ei ole loodusliku veerežiimi taastamise vajadust elupaigatüüpide soodsa seisundi saavutamiseks reguleeritud. Vööndi piiritlemisel lähtuti katastriüksuste, kraavide (sh välispiiri kraavid on arvatud piiranguvööndi koosseisu) ning metsasihi (siht on arvatud vööndisse) piiridest.

Piiranguvööndite kaitse-eesmärk on Lindi soostiku ja sooservametsade elupaikade loodusliku veerežiimi säilimine ning elustiku mitmekesisuse kaitse.

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal asuvaid loodusväärtusi (Indrek Tammekänd Keskkonnaametist), kaitseala tsoneeringu ja kaitse-eeskirja kohta koostatud eksperdiarvamust (MTÜ Eesti Ornitoloogiaühingust Andrus Kuus 2015. aastal) ning Asko Lõhmuse 2016. aasta analüüsi ja sellega seoses Renno Nellise ettepanekut.

Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal asuvate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi ning on proportsionaalne saavutatavale efektile.

Kaitseala kaitse-eeskiri seab kitsendused omandiõigusele (Eesti Vabariigi põhiseadus (edaspidi PS) § 32). Keskkonda mõjutava tegevuse õigusliku regulatsiooni aluseks on PS §-st 5 tulenev loodusvarade ja loodusressursside kui rahvusliku rikkuse säästva kasutamise põhimõte. Elu- ja looduskeskkonna säästmise ja sellele tekitatud kahju hüvitamise kohustus tuleneb PS §-st 53. Tulenevalt PS §-dest 5, 32 ja 53 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja LKS alusel võib omandiõigust piirata. Omandiõiguse põhiollemuse säilimiseks peavad seadusest tulenevad piirangud olema proportsionaalsed ehk piirangud eesmärgi saavutamiseks sobivad, vajalikud ja mõõdukad. Kaitse-eeskirjaga piirangute seadmise eesmärk on alal leiduvate loodusväärtuste säilimine. Ühtlasi täidetakse loodusdirektiivist riigile tulenev kohustus tagada loodusväärtuste kaitse Natura 2000 võrgustiku alal. Neid eesmärke saab lugeda õiguspäraseks, kuna abinõud, mis soodustavad eesmärgi saavutamist, on õiguslikult sobivad: kaitseala moodustamine ja loodusväärtusi kahjustavatele tegevustele piirangute seadmine aitab kaasa kaitseala eesmärkide täitmisele. Abinõu on vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise, isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne. Kaitse-eeskirja regulatsiooni eesmärgi (loodusväärtuste säilimine) täitmiseks ei ole muid vähemalt sama efektiivseid, kuid isikuid vähem koormavaid meetmeid. Abinõu mõõdukuse üle otsustamiseks tuleb kaaluda ühelt poolt isikutele antud õigusesse sekkumise ulatust ja intensiivsust, teiselt poolt aga eesmärgi tähtsust. Eesti ja Euroopa loodusväärtuste säilimine on oluline eesmärk. Alale kaitse tagamisega ja tegevustele piirangute seadmisega ala loodusväärtused säilivad, loodusväärtusi kahjustavate tegevuste elluviimisel need hävivad.

Metsamajandusliku ettevõtluse korral on teada risk, et tegevust ei saa võimaldada juhul, kui see kahjustab loodust või elukeskkonda. Ettevõtlusvabadus ei anna isikule õigust nõuda rahvusliku rikkuse ega riigi vara kasutamist oma ettevõtluse huvides. Omandiõigus ja ettevõtlusvabadus ei ole piiramatud õigused. Kaitse-eeskirjaga alale seatud eesmärk kaalub üles omandiõiguse ja ettevõtlusvabaduse riive.

Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kaitseala jagatud viieks sihtkaitsevööndiks ja kaheks piiranguvööndiks.

Uue kaitseala moodustamisega tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 16. novembri 1999. a määrus nr 356 „Lindi looduskaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. mai 1981. a. määruse nr 340 „Sookaitsealade moodustamise kohta” lisa 1 punkt 12. Need muudatused tehakse seetõttu, et asjassepuutuvate alade põhjal moodustatakse uus kaitseala – Lindi looduskaitseala ning kogu ala kohta hakkab kehtima ühtne kaitse-eeskiri. Kaitseala suhtes on keskse asendiga Lindi küla ja seetõttu piisab, kui kujunev liitkaitseala jääb kandma Lindi looduskaitseala nime.

Seniste kaitstavate loodusobjektide piiride muutmiseks ja kaitsekorra uuendamiseks tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määruse nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” § 1 lõike 1 punkt 13. Samuti tunnistatakse kehtetuks määruse lisas esitatud Lindi hoiuala kaart.

Käesolev kaitse-eeskirja eelnõu ei reguleeri veekogudel sõitmist, kuna alal ei ole veekogusid, millel oleks võimalik ujuvvahendiga liigelda. Samuti ei reguleeri kaitse-eeskiri pilliroo ja adru varumist, sest alal ei kasva adru ning alal kasvav pilliroog on liiga hõre ja vähene, et sellel oleks majanduslikku tähtsust. Kaitse-eeskirja eelnõu ei käsitle poollooduslike koosluste säilimiseks vajalikke tegevusi, kuna alal asuvate rohumaade elupaigatüüpide (6270 ja 6510) looduskaitseline väärtus on madal ning taastamine ja hooldamine ei ole otstarbekas. Kaitseala lõunapoolsel lahustükil on 2015. aastal inventeeritud degradeerunud seisundiga elupaigatüüp 6510 (esinduslikkus D) on soostunud endine kultuurniit, mis osaliselt võsastub ja kujuneb looduslikule arengule jättes elupaigatüübiks 9080*. Samuti 2015. aastal inventeeritud degradeerunud seisundiga elupaigatüüp 6270 (esinduslikkus D) on olulise looduskaitseliku väärtuseta kuivad niidud, mille taastamine ei ole põhjendatav.

2.5.2. Kaitsekorra üldpõhimõtted

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala, välja arvatud Lindi sihtkaitsevööndis merikotka ja kaljukotka pesitsusajal 15. veebruarist 31. juulini ning Kõima sihtkaitsevööndis väike-konnakotka ja merikotka pesitsusajal 15. veebruarist 31. augustini. Erisus inimeste viibimisele sihtkaitsevööndis keelatud ajal kehtib järelevalve- ja päästetöödele, kaitse valitsemisega ja kaitse korraldamisega seotud tegevusele ning kaitseala valitseja nõusolekul teostatavale teadustegevusele. Liikumispiirangu ajad merikotka, kaljukotka ja väike-konnakotka häirimatu pesitsemise tagamiseks tulenevad LKS § 50 lõikest 5 ning liikide kaitse tegevuskavadest. Kõima sihtkaitsevööndis on liikumispiirangule kehtestatud erisus võrreldes väike-konnakotka ja merikotka kaitseks sätestatud liikumiskeeluga, kuna see vöönd hõlmab nii väike-konnakotka kui ka merikotka elupaika. Liikumispiirangu välisel ajal väikese grupi inimeste kohalolek ning marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste korjamine ei häiri olulisel määral kaitseala linnustikku ega kahjusta elupaiku. Kalapüügi reguleerimise vajalikkus on tingitud kaitsealal oleva Lindi järve olemasolu tõttu, mistõttu ei ole kalapüük kaitsealal välistatud, kuid tegemist ei ole tavapärase kalastuskohaga. Kalapüük on lubatud kogu kaitsealal, kuna see ei ohusta kaitseala loodusväärtusi.

Kaitsealal on lubatud telkimine ja lõkke tegemine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Telkimine ja lõkke tegemine tuleb koondada selleks ettevalmistatud kohtadesse, et vältida sellega kaasnevat pinnase kahjustamist paikades, kus asub väärtuslik elupaik või leidub kaitsealuseid liike. Kaitse-eeskirja koostamise ajal ei leidu alal kaitseala valitseja poolt ette valmistatud ja tähistatud telkimis- ja lõkkekohti.

Kaitsealal on lubatud sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine teedel, jalgrattaga ka radadel. Ehitusseadustiku § 92 lg 1 kohaselt on tee inimeste, sõidukite või loomade liikumiseks või liiklemiseks ettenähtud rajatis. Kaitseala teedel sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmisele kohalduvad liikluseaduses sätestatud nõuded ja piirangud. Sealhulgas tuleb arvestada, et maastikusõidukit tohib teel liikumiseks kasutada liikluseaduse § 154 nimetatud juhul, st jõgede, teede ja muude takistuste ületamiskohtades ning lumega kaetud teel, mis ei ole mootorsõidukitele ajutiselt läbitav, ning teel, kus seda lubab sellekohane liikluskorraldusvahend, samuti politsei- ja tollitöötajad ametiülesannete täitmisel, haige toimetamisel haiglasse, päästetööde tegemisel ning muudel juhtudel, mis on seotud ametiülesannete täitmisega (nagu elektri- ja sideliinide hooldus- ja parandustööde tegemine või muud sellised tegevused). Sõidukiga sõitmine väljaspool teid (sh kaitseala radadel, metsasihtidel) kahjustab pinnast ja seeläbi kaitstavate elupaigatüüpide soodsat seisundit. Sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul

teostataval teadustegevusel ja kaitse-eeskirjaga lubatud tegevusel, sealhulgas piiranguvööndis metsa- ja põllumajandustöödel. Muudel tingimustel pole väljaspool teid sõitmine lubatud, sest see kahjustab taimkatet ja kaitsealuste liikide kasvukohti. Erandid on lubatud, et võimaldada hädaolukorras tegutsemist, kaitsealal vajalikku tegevust ja tegevust, mis ei sea ohtu kaitse-eesmärkide saavutamist.

Kaitsealal on lubatud jahipidamine, välja arvatud Lindi sihtkaitsevööndis 15. veebruarist kuni 31. juulini ja Kõima sihtkaitsevööndis 15. veebruarist kuni 31. augustini. Linnujaht on keelatud kogu kaitsealal aasta läbi. Jahipidamise ajaline piirang kehtib merikotka, kaljukotka ja väike-konnakotka pesitsemise ja poegade eest hoolitsemise ajal ning tuleneb LKS-st ja liikide kaitse tegevuskavadest. Teiste jahiulukite jaht pole liikumispiirangu välisel perioodil keelatud, kuna see ei sea otseselt ohtu kaitseala linnustikku ega kahjusta olulisel määral muid kaitseala loodusväärtusi. Jahipidamisele ajalise piirangu rakendamine (lindude pesitsus- ja poegade kasvatamise perioodil) ja linnujahi keeld on vajalik, kuna linnustiku kaitse on kaitseala üks kaitse-eesmärk. Mõnel alal pesitseval liigil on ka hiliseid järelkurnade pesakondi, mis ei pruugi linnujahi alguseks olla lennuvõimestunud ja iseseisvunud, mistõttu läheks nii nende küttimine kui ka häirimine kaitsealal vastuollu linnukaitse põhimõtete ja looduskaitseala üldise eesmärgiga. Igasugune inimtegevuse häiriv toime mõjutab loodusmaastike häirimistundlikke linnuliike (alal asuvad kotkad, sookured, teder jt) negatiivselt. Nii linnujahiga kaasnev liikumine maastikul kui ka lasud tekitavad arvestatavat häirimist, eriti juhul, kui jahisaagi tabamiseks kasutatakse linnukoera. Sügisel kogunevad linnud peamiselt märgalade lähedusse. Rabadel turvalist ja rahulikku paika otsivate lindude häirimine ja ööbimispaigast peletamine ei lähe kokku linnukaitse põhimõtetega. Rändel peatuvad linnud hülgaksid tõenäoliselt paukude puhul ala ja on halvimal juhul sunnitud jätkama rännet enneaegu. Kuigi ka suur- ja muude ulukite jahiga kaasneb oluline häirimine, siis majanduslikel ja osaliselt looduskaitsealadel (arvukuse reguleerimine) põhjustel on selle tegevuse täielik piiramine raskendatud. Muudele ulukitele peetakse jahti valdavalt väljaspool märgala.

Väljaspool lindude pesitsus- ja peatumisperioodi leidub alal jahilindudest laanepüüd. Lindi looduskaitseala on üks valitud aladest (Lindi looduskaitsealal asuv laanepüü elupaik on Lääne-Pärnumaa üks kõige esinduslikumaid alasid), kus kaitstakse laanepüüid ettevaatusprintsibiil selleks, et liik ei satuks ohutegurite jätkuval toimimisel ohustatud liikide hulka (vastavalt LKS § 46 lõike 3 punkt 1 ja § 48 lõike 3). Jahiseaduse § 23 lõike 1 kohaselt on jahipidamine ehk küttimine uluki jälitamine, püüdmine, tabamine või surmamine. Samas LKS § 55 lõike 1 kohaselt kaitsealuse loomaliigi (laanepüü) isendi tahtlik surmamine, välja arvatud eutanaasia eesmärgil, on keelatud. Sama paragrahvi lõikeid 3 ja 9 arvestades on laanepüüid lubatud surmata üksnes erandkorras (ohutuse, olulise vara kahjustamise või õppe- ja teadusotstarbel). Laanepüü küttimine on lubatud LKS alusel ainult väljaspool selle liigi kaitseks määratud ala (LKS § 55 lõike 9). Seega puudub õiguslik alus lubada laanepüü küttimist selle liigi kaitseks määratud alal.

Kaitsealal on vajaliku tegevusena lubatud kraavide sulgemine, mis on vajalik kaitseala metsa- ja sookoosluste loodusliku veerežiimi taastamiseks. Üldiselt on kaitsealal parimaks kaitsemeetmeks koosluste säilitamine ja kujunemine looduslike protsesside kaudu. Samas võib tekkida vajadus märgala ja seda asustavate liikide elupaiga seisundi parandamise ja taastamise eesmärgil lubada loodusliku veerežiimi taastamist. Loodusliku veerežiimi taastamise vajadus ja ulatus kavandatakse kaitsekorralduskavaga.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Tegevused, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolekut, on määratud

LKS § 14 lõikega 1. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, seada projekteerimistingimusi ja väljastada ehitusluba ning rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist, ning jahiulukeid lisaööta.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutlusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, ühitades looduskaitse ja arendushuvid.

2.5.4. Sihtkaitsevöönd

2.5.4.1. Sihtkaitsevööndi eesmärgid

Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal kujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndi kaitseréžiim on vajalik kaitseala eesmärkide saavutamiseks ja loodusväärtuste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndi réžiim võimaldab tagada rabakoosluse loodusliku arengu. Kaitsealal on neli sihtkaitsevööndit.

Lindi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on soo- ja metsaökosüsteemi loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine ning kaitsealuste liikide merikotka, kaljukotka, laanerähni, kauni kuldkinga ja väikese käopõlle ning nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad, vanad laialehised metsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad.

Kõima sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluste loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine ning kaitsealuste liikide merikotka ja väike-konnakotka ning nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on vanad loodusmetsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad.

Potsepa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluste, kaitsealuste liikide ning nende elupaikade kaitse ja soodsa seisundi säilimise tagamine üksnes loodusliku protsessina ning kahjustatud elupaikades nende looduslikkuse taastamine. Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad, vanad laialehised metsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad. Kaitstavad liigid on harilik jugapuu, harilik kopsusamblik, laanepüü, händkakk ja värbkakk.

Lindi raba sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on soo- ja metsakoosluste kaitse, taastamine ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on metsastunud luited, huumustoitelised järved ja järvikud, rabad, siirde- ja õõtsiksood, nokkheinakooslused, liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad, soostuvad ja soo-lehtmetsad ning siirdesoo- ja

rabametsad. Kaitstavad liigid on sarvikipütt, õõnetuvi ja suur-rabakiil.

Metsa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on vanade laane-, salu- ja soovikumetsade ja neile metsadele iseloomuliku elustiku mitmekesisuse säilitamine ja taastamine.

2.5.4.2. Lubatud tegevused sihtkaitsevööndis

Kaitseala sihtkaitsevööndis on lubatud rahvaürituse³⁴ korraldamine, kusjuures rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Väikese osalejate arvuga rahvaürituse korraldamine ei tekita kaitsealal olulist kahju, kuid osalejate arvu piiramine on vajalik liigse inimkoormuse ohjamiseks. Suur inimhulk võib kahjustada elupaiku ja pinnast, suurendada reostuskoormust ning häirida kaitsealuseid liike ka pesitsusvälisel perioodil. Peamine külastusobjekt kaitsealal on Lindi raba sihtkaitsevööndisse jääv Lindi puhkekoht koos vaatetorniga. Rahvaürituse korraldamisel Lindi ja Kõima sihtkaitsevööndis tuleb arvestada ka liikumispiirangutega, mille vajadust on selgitatud peatükis 2.5.2.

Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus. Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus ja koosluse kujundamine, et võimaldada vajaduse korral taastada kooslusi ja kaitsealuste liikide elupaiku. Kaitseala kaitse-eesmärgina on nimetatud järgmised elupaigatüübid: 7110*, 7230, 9010*, 9020*, 9080* ja 91D0*, mille kaitse korraldamiseks on vajalik näiteks veerežiimi taastamine.

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ning loodusliku veerežiimi taastamine. Maaparandussüsteem on maaparandusseaduse tähenduses maatulundusmaa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis on kinnisasja oluline osa tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 54 lõike 1 tähenduses. Maaparandussüsteemide hoiutööd saab lubada juhul, kui sellega ei kahjustata metsa- ja rabaökosüsteemide veerežiimi või see on vältimatu, et tagada näiteks teel liikumise ohutus. Hooldustööde lubamisel hindab Keskkonnaamet ühelt poolt tegevuse potentsiaalset mõju ala loodusväärtustele, teisalt kaalub, kas hooldamata jätmine tekitaks kahju väljaspool kaitseala asuvatele aladele. Maaparandussüsteemide hoiutööd, sh eesvoolude hoiutööd, milleks on vajalik kaitseala valitseja nõusolek, on näiteks puittaimestiku raiumine, veejuhtme sügavuse ja põhjalaiuse taastamine sette eemaldamisega, truubi ja regulaatori settest puhastamine, truubiotsikute korrastamine ja voolutakistuse eemaldamine. Kui voolutakistusena eemaldatakse üksikuid esemeid, nagu langenud puu, suuremat kivi ja prügi, ei ole vaja kaitseala valitseja nõusolekut, kuid arvestama peab võimaliku viibimispiiranguga. Tee servades paiknevad kraavid on tee lahutamatud osad ning seal tuleb tegevuste kavandamisel lähtuda olemasolevate ehitiste hooldustööde punktist. Kaitseala valitsejale antud küsimuses kaalutusõiguse andmise eesmärgiks on leida kompromiss eesvoolu ja sellega seotud süsteemi toimimise ning loodusväärtuste kaitse vahel. Lähtuvalt kaitse-eesmärgist on kaitsealal oluline võimaldada loodusliku veerežiimi taastamist, kuna sealne märgala, järve- ja metsakooslused on kohati mõjutatud kuivenduskraavidest ning veerežiimi

³⁴ Rahvaürituse all on mõeldud avalikku korraldatud üritust (nt matka, orienteerumis-, jalgratta- vms võistlust, seltskondlikku üritust), millele on enne taotletud kaitseala valitsejalt (Keskkonnaametilt) kirjalikku luba. Rahvaürituse korraldamise luba peab taotlema füüsiline või juriidiline isik või kohalik omavalitsus, kes soovib Keskkonnaametilt saada nõusolekut kaitstaval loodusobjektil rahvaürituse korraldamiseks. Teistel juhtudel (nt puhkekohta ja torni külastamisel, alal matkamisel) ei kehti rahvaürituse korraldamise nõue, kuna tegemist ei ole avalikult korraldatud üritusega, vaid see on ala juhukülastus ja selleks eraldi kaitseala valitseja nõusolekut ei ole vaja.

hoidmine ja taastamine vajab pikas perspektiivis kindlasti sekkumist. Loodusliku veerežiimi taastamise vajadus ja ulatus kavandatakse kaitsekorralduskavaga.

Kuna kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, siis LKS § 30 lõike 2 alusel on uute ehitiste püstitamine sihtkaitsevööndis keelatud. Erandina on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tee, tehnovõrgu rajatise ja tootmisotstarbete rajatise püstitamine kaitseala, kaitsealal asuva kinnistu ning olemasolevate rajatiste hooldustööd. Uute ehitiste püstitamine (v.a tee, tehnovõrgu rajatised, tootmisotstarbete rajatised kaitseala või kaitsealal asuva kinnistu tarbeks) on keelatud, et vältida kaitsealuste liikide elupaikade ja väärtuslike elupaigatüüpide kahjustamist. Kaitseala valitseja võib lubada rajada teed või tehnovõrgu rajatist, mis ei ohusta kaitse-eesmärkide saavutamist või mis on hädavajalik. Seega on võimalik lubada kaitsealale nende teede ja tehnovõrgu rajatiste püstitamist, millel puudub oluline negatiivne mõju kaitseala loodusväärtustele, näiteks rajada teid väljaspoole kaitstavaid elupaigatüüpe, paigaldada elektriline maakaablisüsteem, infotahvleid, kaitseala tähised ja suunaviite. Keskkonnaametile teadaolevalt teede rajamise ja tootmisotstarbete rajatise püstitamiseks praegu vajadus puudub, kuid kaitse-eeskirjaga jäetakse võimalus kaaluda rajatise püstitamist juhul, kui edaspidi selleks vajadus tekib. Olemasoleva rajatise (Lindi puhkekoha ja torni) hooldustööd on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud. Kuna aga ehitamise mõju nii eesmärkidele kui ka ümbritsevale alale (tallamine, häirimine, väärtuste hävitamine jne) sõltub suuresti ehitise (rajatise) eripärast, nagu asukoht, kasutatav tehnoloogia, ehitamise maht ja aeg, siis tuleb seda iga kord eraldi hinnata, mistõttu on see tegevus jäetud kaitseala valitseja igakordseks kaalutusotsuseks. Samuti jäetakse kaitse-eeskirjaga võimalus sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekul rajada teed, püstitada tehnovõrgu rajatise ja tootmisotstarbete rajatise kaitsealal asuva kinnistu tarbeks. Kaitse-eeskirja eelnõu koostamisel ei asu kaitsealal selliseid kinnistuid, sh eraomandis olevatel kinnistutel puuduvad elamud jm ehitised (eraomandis olevad kinnistud asuvad asustusest eemal) ning valdavalt on sihtkaitsevööndis olev ala riigimetsamaal. Moodustatav (sh osaliselt olemasolev) kaitseala piirneb Potsepa karjääriga, kuhu on loodud laskmispaik, mida kasutab ka Kaitseliit oma õppuste vms tegevuse jaoks, lisaks korraldab Kaitseliit õppusi ka karjääri ümbruses sh kaitsealal. Kaitseministeeriumi andmetel on Kaitseliit sisuliselt lõpetanud laskmised Potsepa karjääris ja üldises plaanis mingeid riigikaitse ehitise kaitseala rajada pole vaja. Mistõttu vajadust riigikaitse ehitiste tegemiseks antud alal pole.

2.5.4.3. Keelatud tegevused sihtkaitsevööndis

Kaitseala sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine. Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seadusele on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärk ei ole tulu saamine. Seega kõik kaitse-eeskirja kaitsekorra üldpõhimõtete peatükis või sihtkaitsevööndite peatükis reguleeritud tegevused, mis on määrusega lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja mida tehakse tulu saamise eesmärgiga, ning tegevused, mis on lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja millega kaasneb teatamis- või loakohustus, on kaitseala sihtkaitsevööndis lubatud majandustegevus. Kaitse-eeskirjaga lubatakse sihtkaitsevööndis majandustegevust, mis ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärki või seisundit.

Lindi sihtkaitsevööndis on lubatud viibida 15. veebruarist kuni 31. juulini ja Kõima sihtkaitsevööndis on lubatud viibida 15. veebruarist kuni 31. augustini järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Liikumispiirang on kehtestatud selleks, et tagada kaljukotkastele, merikotkastele ja väike-konnakotkastele pesitsusaegne rahu.

2.5.5. Piiranguvöönd

2.5.5.1. Piiranguvööndi eesmärgid

Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Kaitsealal on kaks piiranguvööndit: Lindi raba piiranguvöönd ja Lindi piiranguvöönd (edaspidi ühiselt nimetatud *piiranguvöönd*). Kuna moodustatavad kaitseala piiranguvööndid on puhvriks nii Lindi rabale kui ka kaitseala metsaelupaigatüüpidele, siis seatakse kaitse-eeskirjaga ühine kaitse-eesmärk. Seega on piiranguvööndi kaitse-eesmärk Lindi soostiku ja sooservametsade elupaikade loodusliku veerežiimi säilimine ning elustiku mitmekesisuse kaitse.

2.5.5.2. Lubatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, arvestades kaitse-eeskirjas sätestatud erisusi, mis on määratud §-des 6 ja 16, tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala valitseja nõusolekul, arvestades käesoleva määruse § 6 punktides 4–6 sätestatud. Tootmisotstarbeta rajatise püstitamine on võimaldatud näiteks õppe- ja külastusotstarbega rajatiste rajamiseks, kui selleks peaks tulevikus vajadus tekkima. Lisaks võimaldab kõnealune punkt kaitseala valitseja nõusolekul püstitada rajatise, mis on vajalikud kaitseala loodusliku veerežiimi taastamiseks (nt Lindi raba piiranguvööndi moodustamine on vajalik seoses Lindi raba loodusliku veerežiimi taastamisega, kuna osa Lindi rabast on praegu kaitseta ning selles osas ei ole loodusliku veerežiimi taastamise vajadus elupaigatüüpide soodsa seisundi saavutamiseks reguleeritud.).

Piiranguvööndis on lubatud kuni 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Piiranguvööndis küll puuduvad külastusrajatised ning ettevalmistatud ja kaitseala valitseja poolt tähistatud kohad, kuid kaitse-eeskirjaga jäetakse võimalus piiranguvööndis rahvaürituste korraldamiseks. Selleks et vältida liigset inimkoormust selleks ettevalmistamata kohtades, on seatud osalejatele arvuline piirang, mis peaks olema proportsionaalne arvestades koosluste talumisvõimet ja harilikku külastuskoormust.

Piiranguvööndis on lubatud metsa majandamine. LKS keelab piiranguvööndis uuendusraied, kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti. Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud lageraie langi suurusega kuni üks hektar ning turberaie langi suurusega kuni kaks hektarit. Vastavalt LKS§-le 31 võib piiranguvööndis seada raielangi suurusele metsaseadusest erinevaid piiranguid, kui need on vajalikud koosluse või kaitsealuse liigi säilimiseks.

Uuendusraie langi suuruse piiramisega tagatakse koosluste ja liikide kaitse ning hoitakse ära liiga kiired muutused metsade vanuse struktuuris, kuna välditakse intensiivset metsade majandamist ja hoitakse kooslustes tekkinud häiringute tase madalal. Sagedasimad looduslikud häiringud on esimese rinde puude väljalangemisel 25–50 m läbimõõduga häilude teke. Sarnase mastaabiga ja looduslikku dünaamikat matkivate lankidena tehtud raie meenutab looduslikke häiringuid rohkem kui metsaseadusega maksimaalselt lubatud suurusega uuendusraie langid ning metsakoosluse kui terviku taastumine toimub kiiremini.

Uuendusraiatele pindalalise piirangu seadmisel on arvestatud, et lankide pindala oleks proportsionaalne kaitseala piiranguvööndite suurusega. Liiga suured langid killustavad kaitsealuste liikide elupaikade ümber olevaid metsakooslusi ja puhvertsooni ning vähendavad metsamaastiku sidusust. Lindi looduskaitseala piiranguvöönd koosneb kolmest lahustükist

metsamaa pindalaga 189,4 ha, kus raieküpseid metsi on kokku 101,3 ha, see moodustab 53,5% piiranguvööndi metsadest, mida oleks võimalik lühikese aja jooksul maha raiuda. Kahest hektarist suurem turberaielank ei taga peamist piiranguvööndi kaitse-eesmärki: olla puhvertsoon sihtkaitsevööndis asuvatele väärtustele ning tagada väärtuslikele metsakooslustele omane veerežiim.

Lageraiet lubatakse teha väikeste lankidena, kus turberaie tegemine pole metsanduse seisukohalt mõistlik. Kuna lageraiel raiutakse lank lagedaks ühe raiekorraga, on sellest põhjustatud häiring suurem võrreldes turberaiega ning lageraiel on lubatud langi pindala väiksem.

Metsade majandamisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus. Raiete tegemisel tuleb säilitada puistu liikide ja vanuse mitmekesisus. Säte on vajalik, et anda kaitseala valitsejale võimalus seada tingimusi väärtuslike üksikpuude või puugruppide säilitamiseks. Sageli on see vajalik, et tagada puistu liigilise mitmekesisuse ja kaitsealuste liikide elupaikade säilimine. Sageli säilitatakse väärtuslikke laialehiseid puuliike. Vanad õõnsuste ja paksu korbaga lehtpuud, aga ka okaspuud, on elupaigaks lindudele, nahkhiirtele, samblikele ja sammaldele, sageli leiab neilt kaitsealuseid liike. Samuti tuleb jälgida, et pärast raiet oleks tagatud liigiliselt mitmekesise puistu taastumine.

Elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb jätta raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mis jäävad metsa alatiseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuud, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid. Metsateatise menetlemisel võib Keskkonnaamet kaalutlusotsusega seada raiele ajalise piirangu, lähtudes liikidest, keda raie võib negatiivselt mõjutada.

2.5.5.3. Keelatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on keelatud uue maaparandussüsteemi rajamine, veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine, maavara kaevandamine, puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine ning biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine. Keelatud on puidu kokkuvedu külmumata pinnaselt. Kui pinnas seda võimaldab, võib kaitseala valitseja lubada puidu kokkuvedu külmumata pinnaselt. Seda eelkõige näiteks juhul kui tegemist on kuiva pinnasega. Veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine muudab looduslike vooluveekogude looduslikku seisundit, uue maaparandussüsteemi rajamine muudab ümbritsevate alade veerežiimi ja mõjub ebasoodsalt elupaikadele. Puidu kokkuvedu külmumata pinnaselt ja maavara kaevandamine tekitab ulatuslikke pinnasekahjustusi ning rikub elupaiku. Ka biotsiidi, väetise ja taimekaitsevahendi kasutamine mõjutab koosluste looduslikku tasakaalu ja elustiku mitmekesisust. Puhtpuistu kujundamine ja energiapuistu rajamine rikub metsakoosluste looduslikku tasakaalu ning ohustab puistu liikide ja vanuse mitmekesisuse säilimist.

3. Menetluse kirjeldus

Kaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 13. augustist 10. septembrini 2018. a Keskkonnaameti Pärnu kontoris ja veebilehel. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu mittetoimumise kohta (LKS § 9 lõike 4 punkti 3 alusel) ilmus üleriigilise levikuga ajalehes Postimees 8. augustil 2018. a ja kohalikus ajalehes Pärnu Postimees 9. augustil 2018. a. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu

avalikustamise teade 9. augustil 2018. a. LKS §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teade kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku kohta Pärnu linnale, Keskkonnainspeksioonile, Maa-ametile, Maanteeametile, Pärnu Jahimeeste Liidule, Riigimetsa Majandamise Keskusele ja 11 maaomanikule. Lisaks saadeti 15. oktoobril 2018. a kiri 10 maaomanikule, kelle kinnistud piirnesid kaitsealaga, kuid eelnõuga täpsustati piiri kulgemist kraavi osas. Neile anti aega eelnõu materjalidega tutvumiseks 17.–31. oktoobrini 2018. a. Ka avaldati 22. oktoobril 2018. a maaomanike otsimise teade Ametlikes Teadaannetes. Avaliku väljapaneku käigus ei tehtud ettepanekut avaliku arutelu korraldamiseks. Ettepanekuid esitas Maanteeamet ja selgitusi soovisid kaks eramaaomanikku (tabel 3). Teised ettepanekuid või vastuväiteid ei esitanud.

Tabel 3. Lindi looduskaitseala kaitse-eeskirja muutmise menetlusprotsessis avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekud ja küsimused

<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	<i>Tulemus</i>
Maanteeamet	Tehti ettepanek välispiiri üle vaatamiseks kõrvalmaanteede 19101 Audru–Tõstamaa–Nurmsi ja 19107 Kõima–Seliste osas, kuna maa-ameti kaardirakenduses ja saadatud kaardipildil on lahknevused piiri kulgemises. Tehti ettepanek, et Audru–Tõstamaa–Nurmsi tee ja Kõima–Seliste tee jäetaks kaitsealast välja ning välispiir kulgeks mööda teekatastrit. Lisaks juhiti tähelepanu vajadusele tagada riigiteedel nõutud külgnähtavus.	Arvestatud. Kaitseala läbivad kõrvalmaanteed 19101 Audru–Tõstamaa–Nurmsi ja 19107 Kõima–Seliste on planeeritud kaitsealast välja jätta. Välispiir kulgeb mõlemal juhul mööda teekatastrit. Kaitse-eeskirjas arvestatakse ehitiste hooldamise vajadusega, sh teede külgnähtavusala hooldamisega. See tähendab, et kaitsealal on ehitiste hooldustööd kaitseala valitseja nõusolekul lubatud.
Tibitse katastriüksuse omanik	Seoses Lindi looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõuga sooviti teada, millised tsoneeringu ja kaitsekorra muudatused toimuvad uue kaitsekorra jõustumisel Tibitse katastriüksusel (15905:004:0475). Sooviti teada, kas väljaspool kaitseala asuval kinnistuosal võib teha lageraiet ja kas kraavi kaldal võib sõita traktoriga.	Selgitati, et kraav jääb terves ulatuses Lindi raba piiranguvööndisse, piiranguvööndisse arvamise kaasnivad kitsendused: kraavil on uue maaparandussüsteemi rajamine keelatud, kuid olemasoleva maaparandussüsteemi hoiutöid ei reguleerita. Kuna ülejäänud kinnistu jääb kaitsealast välja, siis ei ole kaitse-eeskirjaga reguleeritud kinnistu selles osas tehtav raietegevus. Kuna kaitsealale jääb ainult kraav, siis kaldal sõitmist ei reguleerita, kuna see jääb väljaspoole kaitseala.
Sandra katastriüksuse	Seoses Lindi looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõuga sooviti	Selgitati, et katastriüksusel olev kraav on terves ulatuses arvatud

omanik	teada, millised tsoneeringu ja kaitsekorra muudatused toimuvad uue kaitsekorra jõustumisel katastriüksusel 82603:004:0065. Lisaks sooviti teada, kas endiselt võib liikuda Lindi rabas (Lindi raba sihtkaitsevööndis).	kaitseala Lindi raba sihtkaitsevööndisse. Kaitse-eeskirjaga lubatakse kaitseala valitseja nõusolekul sihtkaitsevööndis olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ning loodusliku veerežiimi taastamist. Lindi raba sihtkaitsevööndis ei ole seatud eeskirjaga liikumispiirangut.
--------	--	---

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmise EL õigusaktiga:

1. EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50);

EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taime- ja loomastiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomise annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslike elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktiga 193 on Natura 2000 võrgustiku loodusala esitatud Lindi loodusala, mis hõlmab Lindi looduskaitseala. Seetõttu tuleb Lindi looduskaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Lindi loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. a otsusega 2008/24/EÜ, millega võeti vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade esimene ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri K(2007) 5402 all, ELT L 12, 15.01.2008, lk 118–382). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusala nimekirja Euroopa Komisjoni 14. detsembri 2018. a rakendusotsusega (EL) 2019/21, millega võeti vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade loetelu kaheteistkümnnes uuendatud versioon (teatavaks tehtud numbri C(2018) 8533 all, ELT L 7, 09.01.2019, lk 367–521).

Pärast määruse jõustumist tehakse Euroopa Komisjonile ettepanek arvata Lindi loodusala eesmärkidest välja elupaigatüübid puisniidud (6530*) ja rohunditerikkad kuusikud (9050) ning lisada metsastunud luited (2180) ja siirde- ja õõtsiksood (7140), samuti muuta Lindi loodusala piire (v.a Metsa sihtkaitsevööndi osas, kuna seda ala ei lisata Lindi loodusala koosseisu), mis viiakse vastavusse looduskaitseala piiridega.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega

kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada soo-, raba- ja metsakoosluse ning seal leiduvate liikide kaitset. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Osalise (hoiuala) kaitstava loodusobjekti tüübi muutmine ja uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi parandamiseks aastaks 2020). Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Lindi looduskaitseala territoorium on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Looduskaitsealade piirangute kehtestamisel lähtutakse loodusväärtustest ja nende asukohast. Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Teadaolevalt vastuolusid kehtivate planeeringutega ei ole, mistõttu oluline mõju selles küsimuses puudub. Eelnõu avalikustamise käigus saadetakse kohalikele omavalitsustele ja maaomanikele arvamuse avaldamiseks eelnõu materjalid. LKS § 9 lõike 7¹ punktide 3 ja 4 järgi on avalikustamise üks eesmärk saada menetlusosalistelt neile teadaolevaid andmeid, mis on seotud eelnõuga.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude vähenemine, sest senine hoiuala kaitsekorraga maa-ala arvatakse valdavalt sihtkaitsevööndisse. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta ning lõike 2 kohaselt makstakse piiranguvööndi maalt 50 protsenti maamaksu määrast. Kavandatava kaitseala kogupindala on 1777,9 ha, sellest 494,7 ha moodustab Lindi hoiuala ning 1098,8 ha moodustab olemasolev Lindi looduskaitseala. Hoiualalt (kogupindala 496 ha) arvatakse sihtkaitsevööndisse 396,3 ha, piiranguvööndisse 98,4 ha ja kaitse alt välja 1,3 ha. Kaitseala sihtkaitsevööndist (kogupindala 1100,8 ha) arvatakse piiranguvööndisse 35 ha ning kaitse alt välja 2 ha, ülejäänud ala jääb endiselt loodava kaitseala sihtkaitsevööndisse. Kaitse alla mittekuuluvast maast arvatakse sihtkaitsevööndisse 119,7 ha ning piiranguvööndisse 64,7 ha. Seega laekub maamaksu Pärnu linnale vähem ligikaudu 771,8 eurot aastas.

Kuna alal ei ole hooldamist ja taastamist vajavaid poollooduslikke kooslusi, siis ei teki poollooduslike koosluste hooldamiseks ega taastamiseks makstavaid kulutusi (toetuste maksmine).

Vastavalt LKS §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Eramaid, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, ei lisandu. Riigile omandamise kohustus tulenes juba kehtivast, st kaitseala, püsielupaiga ja hoiuala kaitsekorra. Seega ei lisandu riigile omandamise kohustusi võrreldes olemasolevaga.

Riigi kulud seoses Natura metsatoetusega suurenevad, kuna suureneb sihtkaitsevöönditesse jääva erametsamaa pindala ligikaudu 16,6 ha võrra (varem kuulus hoiuala koosseisu). Natura metsatoetust makstakse „Eesti maaelu arengukava 2014 – 2020“ alusel Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) ning kaasfinantseeritakse Eesti riigi eelarvest. Natura 2000 erametsamaa toetuse määr sihtkaitsevööndis on 110 eurot hektari kohta aastas ning hoiualal (sh piiranguvööndis) on toetuse määr 60 eurot hektari kohta aastas. Tsoneeringu muudatuste

tulemusena suureneb Natura 2000 erametsatoetuste võimalik kulu maksimaalselt 820 euro võrra. Metsatoetuse taotlejate arv on viimastel aastatel jäänud *ca* 70% juurde võimalikust taotlejate arvust. Seega võib prognoosida tegelikult lisakuluks *ca* 575 eurot aastas.

Riigimetsa tsoneeritakse sihtkaitsevööndisse täiendavalt 116,7 ha ja piiranguvööndisse täiendavalt 63,2 ha ulatuses. Riigimetsa Majandamise Keskuse arvutuste kohaselt jääb Pärnu maakonnas majandusmetsa range kaitse alla võtmisel riigil metsa majandamata jätmisel saamata tulu keskmiselt 124 eurot hektari kohta aastas. Lähtudes sellest, et kaitseala piiranguvööndis on metsade majandamine kitsendatud ja vastavalt RMK arvutustele on majanduspiirangutega metsade kavandatavaks raiemahuks ligikaudu 1/10 majandusmetsa lankide keskmisest, ulatub iga-aastane saamata jäänud puidutulu lisapiirangute seadmisel ligikaudu 12,4 euron hektari kohta aastas. Arvestades eespool mainitud ulatub täiendav saamata jääv puidutulu kuni 15 254,5 euron aastas.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministeeriumitega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.